

Stichting NHL Stenden Hogeschool

Update-beoordeling Master lerarenopleidingen

Master Leraar Duits
Master Leraar Engels
Master Leraar Fries
Master Leraar Nederlands
Master Leraar Algemene Economie
Master Leraar Natuurkunde
Master Leraar Wiskunde

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In december 2023 zijn de bestaande hbo-masteropleidingen Leraar Duits, Leraar Engels, Leraar Fries, Leraar Nederlands, Leraar Algemene Economie, Leraar Natuurkunde en Leraar Wiskunde van NHL Stenden Hogeschool bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleidingen omvatten 90 EC en worden aangeboden in Groningen.

Het panel beoordeelt de Master Lerarenopleidingen in het geheel als **positief**. De opleidingen hebben als enig instituut van eerstegraadslerarenopleidingen deelgenomen aan het Experiment Leeruitkomsten met een flexibel onderwijsprogramma. In dit kader zijn de Master Lerarenopleidingen in 2021 bezocht door een panel voor een visitatie volgens de NVAO-kaders van de Beoordeling Bestaande Experimenten Leeruitkomsten (april 2019). Het huidige bezoek was derhalve een zogenaamde update beoordeling waarbij de ontwikkelingen sinds de voorgaande visitatie centraal staan. Hiertoe zijn er onder andere recente toetsen en eindwerken bestudeerd. Het panel heeft betrokken docententeams en studenten mogen ontmoeten, waarbij het panel heeft ervaren dat hetgeen de studenten leren op de opleidingen nauw aansluit op de praktijk van deze studenten in hun eigen klassen. De Master Lerarenopleidingen hebben een scherp beeld van het onderzoekend vermogen dat relevant is voor een eerstegraadsleraar en hebben het traject om dit te beoordelen mooi ingericht. Uit de gesprekken blijkt het panel dat ervaringen en het handelen van de studenten in de praktijk actief worden ingezet in de leeromgeving en toetsing: het panel doet wel de aanbeveling om in een visie te detailleren hoe het functioneren van studenten in het eerstegraadsgebied wordt ingezet in de leeromgeving en de beoordelingen.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De Master Lerarenopleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleidingen hebben hun heldere visie op flexibel onderwijs uitgewerkt in een duidelijk onderwijsconcept. Het beroepsbeeld van de Master Lerarenopleidingen is onveranderd, goed uitgewerkt en sluit aan bij de (grote) vraag vanuit het werkveld. De leerresultaten van de Master Lerarenopleidingen zijn uitgedrukt in leeruitkomsten. Deze sluiten goed aan bij de generieke en de opleidingsspecifieke kennisbases, de wettelijke bekwaamheden voor leraren in het eerstegraadsgebied en het landelijk beroepsprofiel, waarin het masterniveau is verwoord. Het internationale aspect is door de opleidingen toereikend verwerkt.

De Master Lerarenopleidingen hebben gezamenlijk, maar ook vakspecifiek een sterke blik naar buiten. Er zijn veel samenwerkingen, tussen de opleidingen onderling, tussen de opleidingen en de verschillende lectoraten, met de provincie, Rijksuniversiteit Groningen en het werkveld.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De Master Lerarenopleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. In de structuur van de Master Lerarenopleidingen is de laatste jaren niets veranderd. De Master Lerarenopleidingen zijn opgebouwd uit zes modules van ieder 15 EC met ieder maximaal drie leeruitkomsten. Twee van de zes modules zijn generiek, aan de hand van deze twee modules tonen de studenten het eindniveau in de bekwaamheden uit de generieke kennisbasis aan. De

Master Lerarenopleidingen hebben de laatste jaren hard gewerkt aan de aanscherping van de leeruitkomsten hetgeen in sommige gevallen heeft geleid tot (kleine) aanpassingen van het programma. Het panel constateert dat deze vernieuwingen bijdragen aan goed onderwijs.

De docententeams zijn grotendeels ongewijzigd. Zij begeleiden de studenten nauw en persoonlijk, hetgeen de studenten zeer waarderen. Er wordt regelmatig gebruik gemaakt van online mogelijkheden in de lessen en begeleiding. De samenwerking met de verschillende stakeholders zorgt ervoor dat de onderwijsinhoud actueel en inspirerend blijft en dat de Master Lerarenopleidingen een sterke regionale inbedding kennen.

Standaard 3: Toetsing

De Master Lerarenopleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het toetsbeleid van de opleidingen is goed opgezet. De beoordelingssystematiek van de generieke modules op eindniveau is op een aantal punten aangescherpt. De leeruitkomsten staan voor studenten duidelijk beschreven met de (mogelijke) toetsing en de verbinding met de kennisbases. De Master Lerarenopleidingen hebben ten aanzien van het flexibele concept met name de praktijk van deelvalidaties verder uitgewerkt en vaker toegepast. Studenten tonen hier een leeruitkomst aan door een combinatie van het bewijzen van eerder verworven kennis en een toets.

Het functioneren in hun eigen lespraktijk wordt door de opleidingen op diverse manieren betrokken in de beoordeling van de studenten: het panel doet de aanbeveling om een visie op te stellen waarin wordt onderbouwd waarom er wel/geen (online) lesbezoek bij de studenten plaatsvindt door de opleidingen en waarin beschreven wordt wat er gebeurt bij de opleidingen om het functioneren en de lesvaardigheid van de studenten in de eerstegraads lespraktijk te beoordelen.

Studenten zijn tevreden over de formatieve en summatieve toetsing bij de Master Lerarenopleidingen. De opleidingen willen bewegen naar een feedbackcultuur waarvan diverse opleidingen al mooie voorbeelden hebben opgenomen in hun (toets)programma's. De borging van de toetskwaliteit is goed opgezet met een mix van instrumenten zoals een verscherpte en duidelijk gearchiveerde uitwerking van het vierogenprincipe, kalibratie door en tussen docententeams. De jaarlijkse peerreviewcyclus van het Landelijk Overleg Vakmasters per opleiding is hier een belangrijk onderdeel van. Alle opleidingen nemen hieraan deel en benutten de reviews met aanscherpingen van leeruitkomsten en rubrics. Tot slot is er een proactieve examencommissie, die duidelijk in control is door onder andere de borgingsprocedures waarbij producten van alle toetsen de afgelopen jaar zijn geëvalueerd.

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

De Master Lerarenopleidingen voldoen aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opzet van het afstuderen is ongewijzigd: elke opleiding wijst twee (onderdelen van) modules aan als afstudeerwerken die voorbeeldmatig zijn op vakinhoudelijk en vakdidactisch gebied. Daarnaast tonen studenten de generieke kennisbases aan in het onderdeel Pedagogiek in de bovenbouw en de module Onderzoekend vermogen. Het panel concludeert dat studenten in alle bestudeerde dossiers voldoen aan beoogde leeruitkomsten. Alumni zijn tevreden over hun opleiding en de aansluiting met hun werkzaamheden: zij hebben door het afronden van de opleidingen stappen gemaakt in hun loopbaan en zijn 'voortrekkers' binnen hun scholen.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de recente ontwikkelingen bij de Master Lerarenopleidingen	10
Basisgegevens opleiding	11
Terugblik vorige visitatie (2021)	12
Beoordeling NVAO-standaarden	13
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	14
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	17
Standaard 3 Toetsing	27
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	35
Aanbevelingen	39
Bijlagen	40
1. Bezoekprogramma	41
2. Bestudeerde documenten	42
3. Curricula	44

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de update-beoordeling van de bestaande hbo-master opleidingen Leraar Duits, Leraar Engels, Leraar Fries, Leraar Nederlands, Leraar Algemene Economie, Leraar Natuurkunde en Leraar Wiskunde van NHL Stenden Hogeschool. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van NHL Stenden Hogeschool en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleidingen. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (2018) en de *NQA Handleiding Opleidingsvisitaties Hoger Onderwijs 20 Beperkte Opleidingsbeoordeling*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 6 december 2023. Het visitatiepanel bestond uit:

Naam	Rol	Kort functiebeschrijving\
Drs. R.A. Karman	voorzitter	directeur College de Brink en ISK Het Gooi in Laren en Naarden
Dr. J. Sweep	kernpanellid en domeindeskundige Nederlands	docent hbo-Masteropleiding Leraar Nederlands en docent en curriculumontwerper hbo-bacheloropleiding Leraar Duits bij de Hogeschool van Amsterdam
Dr. H.E. Delger MEd	kernpanellid en domeindeskundige Algemene Economie	opleidingscoördinator en docent onderzoek M Leraar Algemene Economie bij de HAN
Dr. E.M. Lehrner-te Lindert	domeindeskundige	lerarenopleider Duits aan Windesheim Hogeschool
Drs. W.F. Westera	domeindeskundige	lerarenopleider en vakdidactica Engels bij de Interfacultaire Lerarenopleiding (ILO) van de Universiteit van Amsterdam
Dr. A.A. Merkuur	domeindeskundige	taalkundig onderzoeker Fryske Akademy en universitair docent Friese taal en cultuur aan de Rijksuniversiteit Groningen
Dr. C.C. Kooloos	domeindeskundige	vakdidacticus wiskunde aan de Radboud Universiteit Nijmegen
Ir. J.E. van der Laan	domeindeskundige	Natuurkunde didacticus aan de Rijksuniversiteit Groningen
R.A. van Kooy	Student-lid	afgestudeerd student hbo-Masteropleiding Docent Nederlands aan de Hogeschool van Amsterdam

Mevrouw drs. Y.E. Leegstra, auditor van NQA, trad op als lead-auditor van het panel. Zij werd hierbij ondersteund door mevrouw drs. B.J. Steenbergen MBA, auditor van NQA.

De opleidingen zijn ingedeeld in de visitatiegroep HBO Eerstegraads Masteropleidingen. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. De afstemming tussen de panels wordt verder geborgd door de ondersteuning van, zo veel mogelijk, dezelfde secretaris vanuit NQA en andere evaluatiebureaus en door de inzet van getrainde voorzitters.

Werkwijze panel en procesverloop

Voor de opleidingsbeoordeling hebben de opleidingen een Stand van Zaken Rapportage en bijlagen aangeboden. Voor de beoordeling van de gerealiseerde leerresultaten heeft het panel per opleiding acht afstudeerdossiers van recent afgestudeerden bestudeerd, behalve bij Fries, waar twee dossiers ter beschikking stonden vanwege het kleine studentenaantal in deze opleiding. Deze dossiers zijn geselecteerd op basis van een groslijst van alumni van de afgelopen twee jaar en daar waar geen acht afgestudeerden waren in de afgelopen twee jaar, aangevuld met de daaraan voorafgaande afgestudeerden (Fries en Duits). Bij de selectie is daar waar meer dan acht dossiers op de groslijst stonden, rekening gehouden met de variatie in studentwaardering.

Centraal in de beoordeling stond het bezoek van het panel, bestaande uit deskundige *peers*. Ter voorbereiding op de visitatie is er een vooroverleg geweest. In het overleg zijn de panelleden geïnstrueerd over de werkwijze van NQA en het NVAO-kader en zijn voorlopige bevindingen besproken. Zowel tijdens het vooroverleg als tijdens de visitatie zijn bevindingen voortdurend gedeeld. Voorafgaand aan de visitatiedag is het aangeleverde materiaal bestudeerd. Tijdens het visitatiebezoek heeft het panel gesproken met diverse stakeholders van de opleidingen, waaronder met studenten, docenten (examinatoren) en vertegenwoordigers van het werkveld en is het ter inzage gelegde materiaal bestudeerd (zie bijlage 2). Aan het einde van de bezoekdag is de door het panel verkregen informatie verwerkt tot een totaalbeeld en tot een voorlopig oordeel met argumentatie. Tijdens een afsluitende mondelinge terugkoppeling heeft de voorzitter van het panel het eindoordeel en belangrijke bevindingen meegedeeld aan de opleiding.

Na het visitatiebezoek is een conceptrapportage opgesteld, die is voorgelegd aan het panel. Met de input van de panelleden is een tweede concept opgesteld, dat ter controle op feitelijke onjuistheden is voorgelegd bij de opleidingen. De panelleden hebben kennisgenomen van de reactie van de opleidingen en waar nodig zijn aanpassingen doorgevoerd. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleidingen in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Utrecht, 21 maart 2024

Panelvoorzitter

Lead-auditor

Drs. R.A. Karman

drs. Y.E. Leegstra

Schets van de recente ontwikkelingen bij de Master Lerarenopleidingen

De Master Lerarenopleidingen maken deel uit van de Academie vo & mbo. Andere opleidingen in deze Academie zijn onder andere de associate degree Didactisch Educatief Professionaal opleiding en de tweedegraadslerarenopleidingen. De Master Lerarenopleidingen hebben als enige eerstegraadslerarenopleidingen meegedaan aan de pilot flexibel onderwijs in het Experiment Leeruitkomsten. De eerstegraadslerarenopleidingen zijn gevestigd op een eigen locatie in Groningen: in 2025 zullen zij verhuizen naar een nieuwe locatie in het centrum van Groningen, waar ook andere opleidingen uit het educatieve domein gevestigd zullen zijn, zoals de Opleiding Leraar Basisonderwijs. De Master Lerarenopleidingen hebben elk een eigen docententeam. Zij kijken nadrukkelijk naar een verdergaande samenwerking met de universitaire lerarenopleidingen van de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) binnen de Noordelijke Educatieve Alliantie.

De deelname aan de pilot Leeruitkomsten en de beoogde samenwerking met de RUG kennen twee belangrijke redenen. Ten eerste is er een verwachte bevolkingskrimp in de noordelijke regio en daarmee daalt de verwachte instroom van studenten, hetgeen een flexibele inrichting en samenwerking noodzakelijk maakt. Daarnaast is er een duidelijk lerarentekort in de regio, waardoor studenten al tijdens hun bachelor gevraagd wordt te gaan werken. Het duurt hierdoor langer voor studenten om hun bachelorstudie af te ronden en aan een masterstudie te beginnen. Soms is het een reden om helemaal niet te starten met eerstegraadslerarenopleidingen, een andere reden voor de dalende instroom. Het is voor de regio cruciaal dat er kwalitatief goede eerstegraadsleraren komen en blijven in de regio. De instandhouding van de master lerarenopleidingen is dan ook van belang. Met het aanbieden van flexibele trajecten aan diverse (nieuwe) doelgroepen van instromende studenten en het samenwerken in het opleiden binnen educatieve mastertrajecten verwacht NHL Stenden de opleidingen op kwalitatief niveau te kunnen blijven aanbieden en de instroom blijvend te versterken. Ten tijde van de visitatie waren er pilots met de RUG bij de opleidingen Wiskunde, waar 25 EC gemeenschappelijk wordt aangeboden en Duits, waar 5 EC samen verzorgd wordt.

Sinds de vorige visitatie in 2021 kiezen meer studenten voor een geheel individueel maatwerktraject, maar het gaat daarbij nog steeds om beperkte aantallen. Een maatwerktraject doet een groot beroep op het zelfregulerend vermogen van studenten qua voorbereiding en planning. Bij de intake van studenten wordt dan ook steeds gekeken wat past bij de individuele student: het standaard traject of een maatwerk traject. Flexibiliteit komt verder bijvoorbeeld wel regelmatig tot uiting in verschillende routes: er zijn nu vaker studenten die een eigen snellere of langzamere route afstemmen en studenten die een andere volgorde kiezen bij onderdelen in het curriculum. Flexibiliteit is ook zichtbaar in de toetsing, waar studenten leeruitkomsten op verschillende wijzen kunnen aantonen (zie standaard 3). Tot slot zijn ook de lesmethodieken van de Master Lerarenopleidingen flexibeler ingericht: door meer gebruik te maken van blended learning en, met name bij de opleidingen voor de exacte vakken, de mogelijkheid te bieden om online aan te sluiten, kunnen studenten vaker zelf bepalen hoe en wanneer zij het onderwijs volgen.

Flexibilisering is ook een focuspunt van het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM), waarin vertegenwoordigers van de Master Lerarenopleidingen in een stuurgroep samenwerken met vertegenwoordigers van de overige eerstegraadslerarenopleiding in Nederland (Fontys Hogescholen, Hogeschool van Amsterdam, Hogeschool Utrecht, Hogeschool Arnhem en

Nijmegen en NHL Stenden Hogeschool). Hiernaast is er per vakgroep een landelijk overlegorgaan. Het LOVM heeft na consultatie van het werkveld (alumni en werkveldadviescommissies van de verschillende hogescholen) een beroepsprofiel opgesteld (herijkt in 2021). Er is een generieke kennisbasis ontwikkeld en voor elke master lerarenopleiding een opleidingsspecifieke kennisbasis met basiskennis die elke startbekwame eerstegraadsleraar dient te beheersen. De borging van de kennisbases vindt plaats in een peerreviewsysteem waarbij collega's van andere hogescholen en een externe expert de vertaling van de kennisbasis naar curriculum en toetsing bekijken en van adviezen voorzien. Ten aanzien van praktijkgestuurd onderzoek is er een jaarlijkse aanvullende landelijke peerreview, uitgevoerd door lectoren, associate lectoren en onderzoeksbegeleiders.

Academie vo & mbo (deeltijdopleidingen)	Aantal studenten in flexibel onderwijs (per 1 sept 2023)
M Leraar Duits	11
M Leraar Engels	44
M Leraar Fries	3
M Leraar Nederlands	31
M Leraar Natuurkunde	39
M Leraar Wiskunde	51
M Leraar Algemene Economie	30

Leeswijzer rapportage

In voorliggend rapport staan de bevindingen van deze visitatie beschreven voor zeven Master Lerarenopleidingen. Het panel is op basis van het bestudeerde materiaal en de digitale bezookdag tot een weloverwogen oordeel per opleiding gekomen. De zeven opleidingen werken vanuit gelijke uitgangspunten en hanteren een vergelijkbare inrichting van hun onderwijs. Het rapport beschrijft de bevindingen per standaard. Voor de standaarden 1 en 4 is er een generieke tekst die zo nodig geïllustreerd is met voorbeelden van de verschillende Master Lerarenopleidingen. Voor de standaarden 2 en 3 is eerst een algemene generieke tekst opgenomen. Daarna worden in aparte paragrafen de door het panel geconstateerde specifieke punten van de opleiding ten opzichte van de generieke bevindingen toegelicht.

Basisgegevens opleiding

Naam opleiding in Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO)	Master Leraar Duits Master Leraar Engels Master Leraar Fries Master Leraar Nederlands Master Leraar Algemene Economie Master Leraar Natuurkunde Master Leraar Wiskunde
ISAT-code CROHO	Respectievelijk 45265, 45262, 45276, 45269, 45272, 45263, 45275
Oriëntatie en niveau opleiding	Hbo
Niveau opleiding	Master
Graad	Master of education
Aantal studiepunten	90 EC
Opleidingslocatie(s)	Groningen

Terugblik vorige visitatie (2021)

In de visitatie van 2021 is de aanbeveling gedaan om in de uitvoering van het onderwijs op NHL Stenden actiever samen te werken met de scholen waar de studenten werkzaam zijn en de activiteiten op de werkplek nog vaker te betrekken in het onderwijs. En om de ontwikkeling en het functioneren van de studenten op hun werkplek in de begeleiding en beoordeling van de studenten mee te nemen. Het panel heeft in de voorbereiding en met name in de gesprekken ervaren dat de activiteiten en ontwikkeling van de studenten op hun werkplek, actief worden ingezet bij de Master Lerarenopleidingen. Er is geen sprake van (fysiek/online) lesbezoek, maar door opnames van lessituaties, beschrijvingen en bespreken van praktijkdilemma's, ontwikkelen van lesmateriaal etc. is er volgens het panel wel degelijk sprake van inzet van de lespraktijk en werkplek van de studenten en is er vrijwel altijd adequaat zicht op het functioneren van de studenten. Het panel heeft diverse voorbeelden gezien en diverse beweegredenen voor de aanpak gehoord en concludeert dat de opleidingen toereikend de lespraktijk van studenten betrekken in de opleiding. Het panel doet de aanbeveling om, tezamen met het werkveld, een visie op te stellen waarin wordt onderbouwd waarom er wel/geen (online) lesbezoek bij de studenten plaatsvindt door de opleidingen. Onderbouw en expliciteer wat er gebeurt bij de opleidingen om het functioneren en de lesvaardigheid van de studenten in de eerstegraads lespraktijk te begeleiden en te beoordelen. Formaliseer deze visie en deel dit in de docententeams, met de studenten en met andere partners.

In aanvulling op de voorgaande aanbeveling (2021) werd geadviseerd om de beoordeling van de studenten door stakeholders op hun scholen mee te nemen in de opleidingen. De Master Lerarenopleidingen hebben ervoor gekozen hier geen uitvoering aan te geven, omdat er in de relatie van de (schaarse) leraren en hun leidinggevend en collega's andere belangen dan het opleidingsbelang van de student spelen. De Master Lerarenopleidingen willen wel verkennen of er middels de professionalisering binnen de Onderwijsregio's hier mogelijkheden toe zijn. Het panel heeft begrip voor deze keuze.

De twee laatste aanbevelingen, het versterken van het gebruik van (internationale) wetenschappelijke literatuur op vakdidactisch gebied en het versterken van de aandacht voor het bovenbouwgebied cq. de visie van de school van de studenten in de module *Pedagogiek in de bovenbouw*, zijn door de Master Lerarenopleidingen volgens het panel adequaat opgepakt.

Op de diverse adviezen en aanmoedigingen die het panel in de lopende tekst van het voorgaande rapport deed, wordt bij de standaarden en de opleidingsspecifieke delen ingegaan.

Beoordeling NVAO-standaarden

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepsveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie (generiek)

De Master Lerarenopleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De opleidingen hebben hun heldere visie op flexibel onderwijs uitgewerkt in een duidelijk onderwijsconcept. Het beroepsbeeld van de Master Lerarenopleidingen is onveranderd, goed uitgewerkt en sluit aan bij de vraag vanuit het werkveld. In de noordelijke provincies is een grote vraag naar leraren bij een (op termijn) dalende instroom van studenten, waar het flexibele concept goed op in kan spelen. De leerresultaten van de Master Lerarenopleidingen zijn uitgedrukt in leeruitkomsten. Deze sluiten bij alle opleidingen goed aan bij de generieke en de opleidingsspecifieke kennisbases, de wettelijke bekwaamheden voor leraren in het eerstegraadsgebied en het landelijk beroepsprofiel, waarin het masterniveau is verwoord. De leeruitkomsten zijn in een duidelijke procedure geëvalueerd en waar nodig herzien. Het internationale aspect is door de opleidingen toereikend verwerkt in de modules en contacten.

De Master Lerarenopleidingen hebben gezamenlijk, maar ook vakspecifiek een sterke blik naar buiten. Er zijn veel samenwerkingen, tussen de opleidingen onderling, tussen de opleidingen en de verschillende lectoraten, met de provincie, Rijksuniversiteit Groningen en het werkveld. Zo is NHL Stenden actief in de Noordelijke Educatieve Alliantie en in de oprichting van Onderwijsregio's. Er is verder contact met scholen middels de Werkveld Advies Raad van de Academie vo & mbo en de scholen waar de studenten werken.

Onderbouwing (generiek)

Ontwikkelingen in de visie op flexibel onderwijs

Het panel constateert dat de Master Lerarenopleidingen hun heldere visie op flexibel onderwijs in een duidelijk onderwijsconcept hebben uitgewerkt. De visie van de Master Lerarenopleidingen op flexibel onderwijs is ongewijzigd sinds de start van de deelname aan het Experiment Leeruitkomsten; het fundament waarvoor de Master lerarenopleidingen destijds hebben gekozen (standaard 2) is niet essentieel veranderd. Er is een aanscherping geweest ten aanzien van de leeruitkomsten en het validatieproces, waarbij studenten eerder gevolgd onderwijs en/of ervaring kunnen inbrengen. Mede door het concept van flexibel en meer modulair onderwijs kan een meer diverse instroom bediend worden. Zo is er naast studenten die starten vanuit de bachelor lerarenopleidingen of vanuit de academische lerarenopleidingen een (kleinere) groep studenten die binnenkomt via een bijzondere toelating, waarbij gekeken wordt of de kennis en ervaring vergelijkbaar is met een tweedegraadsbevoegdheid. Daarnaast zijn er studenten in een zij-instroomtraject met een individueel scholingsplan die aanschuiven bij een of meerdere modules van de Master Lerarenopleidingen.

Ontwikkelingen in het (internationale) beroepsbeeld en de beoogde leerresultaten

De Master Lerarenopleidingen hebben volgens het panel een duidelijk en passend beroepsbeeld dat aansluit bij de wettelijke bekwaamheidseisen ten aanzien van eerstegraadsleraren en de

vraag vanuit het beroepenveld. Het beroepsbeeld is ongewijzigd. De opleidingen vinden het belangrijk dat studenten zich vakinhoudelijk, vakdidactisch en pedagogisch verbreden en verdiepen tijdens de opleiding waarbij ze een kritisch reflectieve en onderzoekende houding aannemen en verder ontwikkelen. Eerstegraadsleraren moeten in staat zijn hun eigen functioneren te evalueren en te verbeteren en interne en externe ontwikkelingen kunnen vertalen naar hun lespraktijk. Zij moeten een voorttrekkersrol in het vakgebied op school kunnen vervullen (Stand van zaken notitie).

In 2021/2022 is aan het landelijke beroepsprofiel naast de vakinhoudelijke, vakdidactische en onderzoekende rol een vierde rol toegevoegd: de eerstegraadsleraar als pedagoog. Naar aanleiding van deze aanvulling, de aanbevelingen uit de vorige visitatie en feedback van studenten is de leeruitkomst van het onderdeel Pedagogiek in de Bovenbouw herzien, in samenwerking met een Lector uit het lectoraat “opvoeden en opleiden naar duurzaam en democratisch samenleven”. De leeruitkomst is nu meer toegespitst op het masterniveau (aanpassing literatuur) en op de rol van de eerstegraadsleraren in het eerstegraads gebied van havo/vwo (eis dat dat studenten moeten lesgeven in de bovenbouw). Tevens is er explicieter aandacht voor inclusie. Volgens het panel is er voldoende aandacht voor internationalisering en inclusiviteit.

In het kader van internationalisering is een leeruitkomst/keuzemodule opgezet in samenwerking met de Universiteit van Oldenburg (UdO) en participeren de Master Lerarenopleidingen in het zogenaamde RUN-EU programma waarin samenwerking met Häme University of Applied Science (HAMK) in Finland wordt onderzocht. De opleiding Engels neemt deel aan een “International Teacher Education” programma. Het panel vindt de aandacht voor internationalisering adequaat voor een eerstegraadslerarenopleiding.

Sinds de visitatie in 2021 zijn bij alle Master Lerarenopleidingen de leeruitkomsten geëvalueerd in een jaarlijkse cyclus aan de hand van onder andere de kennisbases, uitkomsten uit de landelijke peerreviews in het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM) en feedback uit studentenpanels. Bij de vakdidactische en de vakinhoudelijke modules is dit uitgevoerd door de docententeams van de opleidingen. De komende jaren worden diverse kennisbases landelijk herijkt: zowel het panel als de Master Lerarenopleidingen zien dit als een goed moment om, indien nodig, grotere herzieningen uit te gaan voeren. Ten aanzien van de leeruitkomst van de generieke module Onderzoekend vermogen is onder begeleiding van een expert van NHL Stenden onderzocht of de Masterstandaard (Vereniging Hogescholen) voldoende geborgd is in de leeruitkomst. Na dit onderzoek is de leeruitkomst ongewijzigd gebleven, wel zijn kleine aanpassingen doorgevoerd in de handleiding en rubric. Het panel concludeert dat de leeruitkomsten bij de Master Lerarenopleidingen zorgvuldig worden opgesteld en toereikend richting geven aan het onderwijsprogramma.

Ontwikkelingen in het afstemmen met het beroepenveld

Het panel complimenteert de Master Lerarenopleidingen met de sterke afstemming met de regionale omgeving. Zo is er nu daadwerkelijk een samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen gestart: voor de opleiding Wiskunde is er een tweejarig project waarin studenten gedeeltelijk samen worden opgeleid. Dit is een voorbeeld van een pilot die voortvloeit uit de intensievere samenwerking tussen de lerarenopleidingen van NHL Stenden hogeschool, de Hanzehogeschool Groningen en de Rijksuniversiteit Groningen in de Noordelijke Educatieve

Alliantie. Daarnaast is de Academie vo & mbo actief in de zogenaamde Onderwijsregio's waarin samenwerking tussen schoolbesturen, lerarenopleidingen en de beroepsgroep is opgezet om te zorgen voor voldoende en (blijvend) goed opgeleid onderwijspersoneel. De opleiding Fries is betrokken bij diverse initiatieven van en met de provincie Fryslân. De Master Lerarenopleidingen participeren in de Veldadviesraad van de Academie vo & mbo.

Er is meer actief contact met de scholen waar de studenten en alumni werken, zo worden hun collega's uitgenodigd voor bijeenkomsten vanuit de opleidingen. Tot slot wordt er nauw samengewerkt met de lectoraten "Didactiek voor vak en beroep", "Opvoeden en opleiden naar duurzaam en democratisch samenleven" en "Meertaligheid en geletterdheid" (Fries). Het panel waardeert deze samenwerkingen.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie algemeen

De Master Lerarenopleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard.

In de structuur van de Master Lerarenopleidingen is de laatste jaren niets veranderd. De opleidingen zijn opgebouwd uit zes modules van ieder 15 EC met ieder maximaal drie leeruitkomsten. Twee van de zes modules zijn generiek, aan de hand van deze twee modules tonen de studenten het eindniveau in de bekwaamheden uit de generieke kennisbasis aan. De Master Lerarenopleidingen hebben de laatste jaren gewerkt aan de aanscherping van de leeruitkomsten hetgeen in sommige gevallen heeft geleid tot (kleine) aanpassingen van het programma. Hierbij is gewerkt aan de hand van peerreviews in de landelijke overleggen van het LOVM en met input van studentenpanels. Het panel constateert dat deze vernieuwingen bijdragen aan goed onderwijs. De opleidingen merken dat studenten nog niet vaak maar wel regelmatig gebruik maken van de mogelijkheden die het flexibele onderwijs met leeruitkomsten biedt ten aanzien van alternatieve leerroutes.

De Master Lerarenopleidingen zijn inhoudelijk goed aangesloten op lectoraten, met name het lectoraat Didactiek voor Vak en Beroep. De lectoren worden door de opleidingen regelmatig geraadpleegd en de lectoren worden actief betrokken in de herontwikkeling van onderwijs: met name in de generieke modules hebben zij bijgedragen aan evaluatie en aanscherping van het onderwijs.

Ten aanzien van de begeleiding van studenten is de online leeromgeving verder ontwikkeld en is er een nieuw dashboard voor studiecoaching waarmee de voortgang van studenten in het flexibele onderwijs beter gevolgd kan worden.

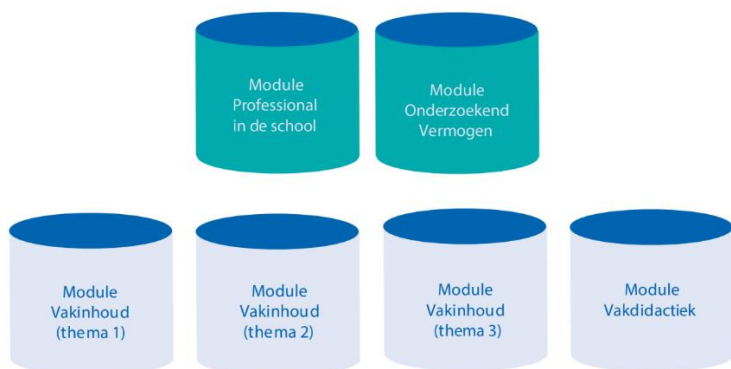
De docententeams zijn grotendeels ongewijzigd. De hoogopgeleide en kundige docenten begeleiden de studenten nauw en persoonlijk, hetgeen de studenten zeer waarderen. Er wordt vaker gebruik gemaakt van online mogelijkheden in de lessen en begeleiding. De samenwerking met de verschillende stakeholders zorgt ervoor dat de onderwijsinhoud actueel en inspirerend blijft en dat de Master Lerarenopleidingen een sterke regionale inbedding kennen.

Onderbouwing

Ontwikkelingen in de opzet van de programma's

De opzet van de programma's is ongewijzigd. Bij de ontwikkeling in het kader van de pilot flexibel onderwijs is voor alle zeven Master Lerarenopleidingen gekozen voor een structuur met zes modules van ieder 15 EC. Iedere module omvat maximaal drie leeruitkomsten. Vier van de zes modules worden opleidingsspecifiek ingevuld. Opleidingen kunnen hierbij kiezen voor drie modules vakinhoud en één module vakdidactiek (zoals geschetst in onderstaand figuur uit de *Stand van zaken notitie*) of voor een integratie van vakinhoud en de vakdidactiek. Zoals uit de overzichten van de curricula, opgenomen in bijlage 3, blijkt, biedt deze opzet voldoende ruimte om een opleidingsspecifiek curriculum aan te bieden. Naast de vier opleidingsspecifieke modules

zijn er een tweetal generieke modules, namelijk Professional in de school en Onderzoekend vermogen. Deze twee modules worden door alle studenten aan de masteropleidingen gevolgd. Onderzoekend vermogen en Pedagogiek in de Bovenbouw (een van de onderdelen van Professional in de school) zijn aangewezen als eindwerken. Daarnaast heeft iedere opleiding een vakonderdeel en een vakdidactisch onderdeel aangewezen als eindwerk. De student moet wanneer hij start met de generieke modules die aangewezen zijn als eindwerk een werkplek hebben in het eerstegraads gebied. Het panel concludeert dat het programma het mogelijk maakt om de beoogde leerresultaten en bekwaamheden aan te tonen.

Opleidingsopzet (Stand van zaken notitie)

De Master Lerarenopleidingen hebben de afgelopen twee jaar aandacht besteed aan de doorontwikkeling van het flexibiliseren van het onderwijs. Zo zijn de leeruitkomsten aangescherpt om maatwerk voor studenten versterkt mogelijk te maken en is het valideringsproces (standaard 3) eveneens verder aangescherpt.

De Master Lerarenopleidingen zijn verbonden aan het lectoraat Didactiek voor Vak en Beroep (voorheen lectoraat Vakdidactiek). Dit lectoraat beoogt met de noordelijke samenwerking tussen opleidingsscholen voor vo en mbo en lerarenopleidingen een levendige en krachtige beweging op gang te brengen en te ondersteunen op het gebied van vakdidactiek en didactiek voor het leren van een beroep. Daarnaast is er binnen de module Pedagogiek in de bovenbouw een samenwerking met het in 2021-2022 opgerichte lectoraat “Opvoeden en Opleiden naar duurzaam en democratisch samenleven”. Dit lectoraat heeft tot doel om door middel van onderzoek, onderwijs en valorisatie het pedagogisch/agogisch handelen van professionals in het basisonderwijs, voortgezet onderwijs, speciaal onderwijs, mbo en hbo te ondersteunen. Tot slot wordt ook steeds meer samengewerkt met andere lectoraten binnen het domein Educatie van NHL Stenden. Zo zijn er bij de Master Leraar Fries nauwe banden met het lectoraat Meertaligheid en Geletterdheid. Het panel moedigt de andere taalopleidingen ten zeerste aan om te onderzoeken of er eveneens samenwerking mogelijk is met dit lectoraat. De Nederlandse samenleving is in toenemende mate meertalig en taalbewustzijn neemt binnen de didactiek van Nederlands, de moderne vreemde talen en soms zelfs binnen het vakonderwijs een steeds grotere en duidelijkere rol in. Bij de curriculumvernieuwing van de schooltaalkvakken spelen meertaligheid en taalbewustzijn eveneens een rol. Het is een gemiste kans is dat alleen Fries gebruik maakt van de prachtige expertise die de NHL Stenden op dit gebied in huis heeft. Zeker in deze regio, waar meertaligheid in vele vormen voorkomt: tweetaligen Fries-Nederlands, Duits en Nederlands in de grensregio, dialectsprekers en meertaligheid in grotere steden, zoals Groningen en Leeuwarden.

Het panel constateert dat de Master Lerarenopleidingen een sterke blik naar buiten hebben en op een goede manier samenwerken met de verschillende stakeholders. Dat doen de opleidingen tezamen, maar ook vakspecifiek. Het panel juicht deze samenwerking met verschillende stakeholders van harte toe. Het panel is van mening dat de samenwerking met andere partijen zorgt voor een inhoudelijk actueel en gedegen onderwijsaanbod en bijdraagt aan een goede inbedding in de regio.

Ontwikkelingen in de inhoud van de generieke modules

Inhoudelijk gezien zijn de beide generieke modules de laatste jaren doorontwikkeld. Voor Onderzoekend vermogen geldt dat de focus nog verder is verlegd van de methodologische opzet van het doen van onderzoek naar onderzoek voor en in de samenwerking met de praktijk. Het idee daarachter is dat de student het kritisch-reflectieve vermogen in de schoolpraktijk en op het eigen functioneren verbetert. Deze ontwikkeling was in 2021 al ingezet en is sindsdien verder aangescherpt. Zo zijn in vervolg op het advies uit 2021 de eisen van het brongebruik aangepast. In studiejaar 2022-2023 is de module opnieuw tegen het licht gehouden en is besloten de module vanaf 2024 opnieuw vorm te gaan geven. In de nieuwe opzet wordt verkend of er in de lijn met het onderwijsconcept Design Based Education toegegaan kan worden naar een meer iteratieve en voor studenten betekenisvollere manier van onderzoek doen en wordt gekeken of andere beroepsproducten dan het huidige onderzoeksverslag passender zijn. Het panel merkt op dat de Master Lerarenopleidingen een passend beeld hebben van het onderzoekend vermogen dat een leraar in de bovenbouw moet aantonen en moet kunnen inzetten in de praktijk. De invulling van de module sluit hier goed op aan.

Het onderdeel Pedagogiek in de bovenbouw (Module Professional in de school) is eveneens in ontwikkeling. In elke bijeenkomst wordt nu gebruik gemaakt van actieve werkvormen en inhoudelijk is recent transactionele analyse toegevoegd waardoor de student inzicht krijgt in de dynamiek met de leerlingen. In navolging van de aanbeveling in de voorgaande visitatie worden de scholen waar de studenten werken, actiever betrokken in de module (zie verder ook Terugblik). Zo moeten studenten expliciet reflecteren op de visie van de werkplek met betrekking tot het pedagogische handelen, wordt gevraagd hun collega's te laten reflecteren op hun rol als pedagoog in de lespraktijk en geven collega's feedback naar aanleiding van een (facultatief) collegiaal lesbezoek. De studenten die het panel op de bezochtdag sprak, toonden zich tevreden met de vernieuwde module. Ze zeggen dat ze geleerd hebben om reflectief te denken en zich af te vragen waarom ze doen wat ze doen. De leeruitkomst van deze module wordt naar tevredenheid van het panel conform de procedure (benoemd in standaard 1) en in nauwe samenwerking met het werkveld, komend collegejaar geëvalueerd en bijgesteld. Het panel heeft vertrouwen in de verdere ontwikkeling van het onderdeel en moedigt de opleidingen aan hiermee door te gaan.

Onder de module Professional in de school vallen ook de keuzemodules. Hier zijn een aantal onderdelen herzien of vervangen door een meer passend onderdeel (bijvoorbeeld Wiskunde D door Wiskunde in de context). Studenten mogen nu ook keuzeonderdelen van de Hogeschool van Amsterdam volgen. Hiervan heeft tot nu toe één student gebruik gemaakt, vanuit de Hogeschool van Amsterdam zijn nog geen studenten naar NHL Stenden gekomen.

Ontwikkelingen in de leeromgeving

In september 2023 zijn de Master Lerarenopleidingen overgegaan naar een nieuwe leeromgeving. De opleidingen maken gebruik van een nieuwe versie van Blackboard: Blackboard Ultra. Verschillende Master Lerarenopleidingen hebben de online leeromgeving op basis van de ervaringen die zijn opgedaan in de coronaperiode, verrijkt met onder meer opgenomen colleges die vooraf beschikbaar zijn, kennisclips en digitale tools zoals lesson up. Het panel constateert op basis van de gesprekken met docenten en studenten dat de opleidingen steeds meer gebruik maken van online toepassingen en blended learning, maar dat deze werkwijze nog breder uitgewerkt en ingezet kan worden en nodigt de opleidingen uit om de mogelijkheden van de onlinetoepassingen verder uit te werken. Hierbij is het dan belangrijk dat de docenten in de gelegenheid gesteld worden zich wat dit betreft verder te professionaliseren.

De begeleiding van de trajecten die studenten volgen, is versterkt door de invoering van een nieuwe studiecoachmonitor. Voorheen was er alleen inzicht in de vordering ten aanzien van gehele modules van 15 EC, nu is het mogelijk om te zien hoe de studenten ervoor staan op leeruitkomstenniveau (moduleonderdelen). De begeleiding door de docenten is volgens de studenten persoonlijk en individueel: zij zijn zeer te spreken over de toegankelijkheid van hun docenten die altijd op zoek gaan naar mogelijkheden in het programma en in de toetsing in geval van persoonlijke vragen of omstandigheden. Het panel heeft dit ervaren in de gevoerde gesprekken.

Docenten

Het team van docenten is de laatste twee jaar vrijwel stabiel gebleven. Het onderwijs wordt uitgevoerd door kleine docententeams, aangevuld door gastdocenten. De docenten zijn toetsdeskundig en inhoudelijk en vakdidactisch hoogopgeleid. Docenten van de eerstegraadslerarenopleidingen zijn ook werkzaam binnen een lectoraat en betrokken bij de tweedegraadsopleidingen binnen hun vakgebied of de pabo (Fries). Daarnaast is een behoorlijk deel van de docenten ook werkzaam in het voortgezet onderwijs. Iedere opleiding heeft een kerndocent, alle kerndocenten samen hebben periodiek overleg. Daarnaast is er inhoudelijk overleg tussen de docenten, zo is er bijvoorbeeld maandelijks een overleg waar alle docenten van de module Onderzoekend Vermogen aan deelnemen en zijn er studiedagen voor alle docenten van de eerstegraads lerarenopleidingen.

Niet zelden ontstaan er vanuit deze overleggen initiatieven om het onderwijs te verbeteren, gepland (zoals tijdens een studiedag over didactiek en toetsing) of meer toevallig: een onderwijsonderdeel binnen de module Professional in de School dat eerst alleen voor studenten Duits open stond, maar nu ook is opengesteld voor andere studenten. De docenten van de exacte opleidingen Algemene Economie, Natuurkunde en Wiskunde werken gericht samen. Zo werken docenten samen bij het verzorgen van onderwijs en de begeleiding van studenten bij overlappende vakinhoudelijke en vakdidactische onderdelen en zijn er ideeën voor gezamenlijke projecten. Het panel constateert tot tevredenheid dat het onderlinge overleg, afstemming en samenwerking leidt tot synergie waardoor het onderwijs aan kwaliteit wint en er een lerende cultuur ontstaat.

Master Leraar Duits

Ontwikkelingen programma

De studie is volgens het panel op een goed, verdiepend niveau, onder andere door gebruik van internationale, wetenschappelijke bronnen, en heeft goed contact met het (inter)nationale beroepenveld. De vakinhoud speelt bij de opleiding een grote rol, in combinatie met de vakdidactiek. De opleiding heeft de laatste jaren aandacht besteed aan de ontwikkeling en versterking van de doorlopende leerlijnen en aan de verbetering van de aansluiting bij de (praktijk-)behoeftes van de studenten. Dat heeft zij gedaan in zowel de leeruitkomsten, als het lesaanbod en de toetsing, bijvoorbeeld door de aanscherping van ingezette rubrics.

Concreet gaat het om de ontwikkeling van een leerlijn onderzoekende en wetenschappelijke houding ter voorbereiding op het eindwerk Onderzoekend Vermogen en om de leerlijnen 'Hör und Hörverstehen', 'Filmverstehen' en 'Interkulturelle Kompetenz'. Binnen de leerlijn Duits als vreemde taal-vaardigheidsdidactiek is de kijk- en luistervaardigheid aan de leeruitkomst Film gekoppeld en niet meer aan schrijfvaardigheid (dat is verplaatst naar de leeruitkomst moderne linguïstiek). De opleiding heeft ervoor gekozen om de vakinhoud en vakdidactiek geïntegreerd aan te bieden waardoor de focus op vakdidactiek groter wordt. Dit is bijvoorbeeld goed zichtbaar in de al genoemde leeruitkomst Film. Dit is een onderwijsonderdeel waarbij een deel in samenwerking met Filmhub Noord aangeboden wordt. Hierbij ontwikkelen studenten gezamenlijk een leerlijn waarin film-, kijk- en luisterdidactiek en interculturele communicatie met elkaar verbonden worden. Studenten kiezen uit de door hen ontwikkelde leerlijn een aantal leerdoelen, passend bij hun doelgroepen en ontwikkelen een eigen les. Deze les voeren de studenten uit op hun eigen school en met behulp van peerfeedback wordt onderzocht of de leerdoelen aansluiten bij het lesonderwerp.

De vernieuwingen worden gewaardeerd door de studenten, zo blijkt uit de studentevaluaties en het feit dat de opleiding in 2023 het predicaat excellent kreeg in de keuzegids masters. Ook het panel is van mening dat de opleiding dit gedegen aan heeft gepakt. Het panel was met name gecharmeerd van de aanpak middels backwards design waarbij de studenten hun eigen leerdoelen in de klas presenteren en ook de ontwikkelde lessen uitvoeren. Hierdoor oefenen de studenten zich om zichzelf zichtbaar te maken in hun didactisch handelen.

Master Leraar Engels

Ontwikkelingen programma

Voor de inhoudelijke aanpassingen van het curriculum van de Master Lerarenopleiding Engels is de curriculumvernieuwing in het voortgezet onderwijs leidend. Zo heeft de opleiding het thema 'decolonising the curriculum' laten terugkomen in het vak Literature@school.

De opleiding heeft een stabiele instroom van 8 tot 14 studenten per groep. Vaker dan vroeger kiezen bachelorstudenten ervoor om in hun minorruimte alvast enkele vakken bij de master te volgen. Deze studenten stromen na het behalen van hun bachelor diploma relatief vaak in als student bij de Master Leraar Engels. In 2023-2024 stroomden voor het eerst ook afgestudeerde studenten van de bachelor International Teacher Education for Secondary School (TESS) in.

Wanneer studenten instromen, wordt er gekeken naar wat de studenten al in huis hebben qua vaardigheden en kennis en krijgen zij dan een persoonlijk ontwikkelplan. Dit wordt door het panel gewaardeerd.

Een opvallende wijziging van de laatste jaren sinds 2022-2023 is het werken met een zogeheten 'critical friend': een collega professional op de school waar de student werkzaam is. Het is de bedoeling dat een student de gehele studie dezelfde critical friend houdt. De opleiding hoopt dat de werkplek op deze manier beter aangesloten kan zijn op de eisen die de opleiding aan de student stelt en dat zo bijvoorbeeld een te groot beroep vanuit de school waar de student werkzaam is, voorkomen kan worden. Daarnaast speelt de critical friend een belangrijke rol in het praktijkleren van de student. In het eerste jaar bezoekt de critical friend samen met de student een introductiebijeenkomst 'Zicht op praktijk' op NHL Stenden. Op deze bijeenkomst wordt een toelichting gegeven op de opleiding en onder meer het NLQF uitgelegd. In het tweede jaar doet de critical friend een lesobservatie van de student en in het derde jaar is hij betrokken bij het onderzoek dat de student uitvoert.

Het panel is gecharmeerd van deze opzet en denkt dat dit een goede manier is waarop het werkveld betrokken kan zijn bij de opleiding: de overige opleidingen zouden hier een voorbeeld aan kunnen nemen.

Master Leraar Fries

Ontwikkelingen programma

Het panel merkt op dat de opleiding voor de studenten een inspirerende leeromgeving creëert waarin ze goed aansluit bij de beroepscontext en de persoonlijke interesse van de studenten. Dit blijkt uit de gesprekken die het panel voerde op de bezochtdag, maar ook uit de bestudering van de afstudeerdossiers. Het panel complimenteert de opleiding met een goede deskundige persoonlijke, professionele begeleiding. Er wordt aandacht aan taalvaardigheid besteed door in te zoomen op de finesses van het Fries en de extra interessante aspecten van de tweetalige context. Er is veel ruimte en aandacht voor de professionele ontwikkeling van de studenten en ze krijgen kansen om zich te ontwikkelen (bijvoorbeeld presentaties geven en gastcolleges). Docenten ontsluiten bovendien hun eigen netwerk voor studenten. Excursies dragen bij aan een stimulerende omgeving.

Het programma van de Master Lerarenopleiding Fries wordt op korte termijn aangepast vanwege de herijking van de kennisbasis van de bachelor en vakmaster Fries vanuit het landelijke project 10voor de leraar/LOVM. Deze herijking hangt samen met de wijzigingen van de kerndoelen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs en met de vernieuwing van de exameneisen in de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. De herijking en de implementatie zijn naar verwachting in 2025 - 2026 voltooid. Samenwerking en afstemming vindt plaats tussen de lerarenopleidingen, beroepsvereniging en docenten voortgezet onderwijs. Ook de Stichting Leerplan Ontwikkeling (SLO) is betrokken.

De opleiding Fries is klein met een beperkt aantal studenten. Derhalve zijn opleiding en panel zeer positief over de samenwerking met de provincie in het kader van Taalplan 2030. Taalplan 2030 streeft naar 1 miljoen gebruikers van het Fries. In opdracht van de Provincie Fryslân werken verschillende partijen aan een doorlopende leerlijn Fries, van peuterschool tot promovendus. De lerarenopleidingen vormen daarin een belangrijke partij. De provincie betaalt

dan ook een deel van de aanstellingen van de docenten Fries en zorgt er op deze manier voor dat de opleiding Fries kan blijven bestaan.

Er is een nauwe samenwerking met het lectoraat Meertaligheid en Geletterdheid van NHL Stenden. Medewerkers van het lectoraat verzorgen gastcolleges binnen de master en de docenten van de opleiding zijn betrokken bij het onderzoek van het lectoraat. Het panel is zeer gecharmeerd van de betrokkenheid van dit lectoraat bij de opleiding en is van mening dat het kijken vanuit een meertalige context van meerwaarde is voor de opleiding. Als minderheidstaal begeeft de Friese taal zich altijd in een meertalige context, en kennis van meertaligheid is daarom onontbeerlijk. Het is mooi dat nieuwe docenten Fries niet alleen gedegen kennis hebben (en overdragen) van de taal, maar ook van de meertalige situatie waarin die zich bevindt.

Verder is er een samenwerking in het programma met het werkveld in onder meer het organiseren van excursies. Tot slot werkt de Master Leraar Fries samen met de RUG/de éénjarige master Leraar Voorbereidend Hoger Onderwijs aan het opleiden van nieuwe eerstegraads docenten Fries. Door de samenwerking kan gebruik worden gemaakt van de deskundigheid van de verschillende participanten. Met de contacten tussen NHL Stenden, het lectoraat en de RUG hoopt de opleiding de kennisinfrastructuur van het Fries in het hoger onderwijs te versterken, hetgeen het panel een goed uitgangspunt vindt.

Master Leraar Nederlands

Ontwikkelingen programma

Het programma van de Master Lerarenopleiding Nederlands is de afgelopen jaren niet substantieel gewijzigd: wel complimenteert het panel de opleiding met de mooie ontwikkelingen die de opleiding heeft doorgevoerd op basis van de adviezen uit de voorgaande visitatie. Zo wordt nu bijvoorbeeld evidence-based literatuur aangereikt voor het onderdeel Didactiek Mondelinge taalvaardigheid en besteedt de opleiding meer aandacht dan voorheen aan de mogelijkheden om het programma in een andere dan de standaardvolgorde te doorlopen. De kerndocent bekijkt in het oriëntatiegesprek met iedere student die het hele programma moet doorlopen of de standaardroute het meest passend is. Wanneer de student aangeeft de opleiding in een ander tempo te willen doorlopen, graag met bepaalde studenten wil studeren of bepaalde leeruitkomsten eerder dan in het standaardprogramma is aangegeven, wil behalen, wordt gekeken wat een andere goed passende volgorde is. Daarnaast kunnen veranderende omstandigheden vereisen dat een student de studie in een andere volgorde doorloopt. Deze extra aandacht voor de flexibele mogelijkheden heeft er ongetwijfeld aan bijgedragen dat het aantal studenten dat het standaardprogramma doorloopt is afgenomen.

De opleiding heeft daarnaast de afgelopen jaren, mede dankzij NPO-gelden, geïnvesteerd in studietoetsing. De extra begeleiding wordt onder meer aangeboden aan studenten die door bijvoorbeeld ruimere inzet op school, ziekte, familieomstandigheden of zwangerschap, achterstanden dreigen op te lopen.

De uitgevoerde aanpassingen sluiten goed aan bij de wensen van de student, zo blijkt uit de NSE van 2023 en uit het feit dat de master in de Master Keuzegids 2023 als excellent is beoordeeld.

Het panel ziet dat de opleiding de afgelopen jaren een aantal goede stappen heeft gezet ten aanzien van de flexibilisering van het programma. Zo heeft de opleiding digitaal onderwijsmateriaal ontwikkeld waardoor studenten zich beter kunnen voorbereiden op de colleges. Studenten vertelden het panel dat zij fysieke colleges prefereren boven het op afstand volgen van de lessen. Het panel moedigt de opleiding aan te blijven investeren in meer gepersonaliseerd leren en versterkt gebruik te maken van de mogelijkheden van blended learning (bijvoorbeeld door kennisclips en opdrachten).

Master Leraar Algemene Economie

Ontwikkelingen programma

Recente economische ontwikkelingen (bijvoorbeeld onzekerheid door de oorlog in Oekraïne) en wijzigingen in het eindexamenprogramma van het vwo zijn de afgelopen jaren opgenomen in het lesprogramma van de opleiding. Naar aanleiding van het voorgaande visitatierapport is de leeruitkomst Macro-economie aangescherpt om het masterniveau duidelijker te benoemen. Het panel ziet naar tevredenheid dat de inrichting van het onderwijs direct gekoppeld is aan de praktijk, waardoor er doorgaande aandacht is voor de (vak)vertaling theorie naar praktijk. De kennisbasis wordt op domeinen en indicatoren gevolgd.

Vakdidactiek wordt geïntegreerd aangeboden met de inhoud tijdens de vakinhoudelijke modules, hetgeen het panel een mooie opzet vindt. Hiernaast maken studenten vakdidactische opdrachten in de separate vakdidactische modules waar zij onder andere lessen en klaslokaalexperimenten ontwerpen. Hierdoor wordt de (les)praktijk van de studenten betrokken in hun opleiding. Het panel ziet de module Vakdidactiek als een onderdeel waar de opleiding trots op mag zijn. Met name het onderdeel Vakdidactiek 3 is volgens het panel mooi ingericht: zowel qua inhoud als ten aanzien van de inzet van formatieve evaluatie. De studenten moeten hier feedback van collega's, leerlingen en medestudenten ophalen. Niet alleen de wijze waarop de peerreview/feedback van studenten onderling is ingepast is hier goed te noemen, maar ook de ontwikkelingsgerichte feedback van de examinatoren die hier vervolgens op gegeven wordt in de beoordeling. Het panel moedigt de opleiding aan deze opzet, de invulling van peerreview en de onderbouwingen van het eindcijfer in te brengen als *best practice* bij andere modules en andere opleidingen, bijvoorbeeld bij Onderzoekend vermogen.

Het docententeam is kundig en is betrokken bij de studenten. De kleinschaligheid wordt door studenten als goed beoordeeld. Deze kleinschaligheid is volgens het panel tevens van positief belang voor het kunnen toepassen van maatwerk in de leerroute, waar mogelijk.

Master Leraar Natuurkunde

Ontwikkelingen programma

Er zijn geen grote veranderingen in het programma geweest. De opleiding heeft de transitie van toetscultuur naar leer- en ontwikkelingscultuur doorgezet. Een goed voorbeeld hiervan is dat de opleiding Natuurkunde rondom de module Onderzoekend vermogen bewust peerfeedback - en feedforward momenten heeft ingeroosterd. Natuurkundeleraren hebben meestal weinig vakcollega's op school en op deze wijze krijgen studenten een netwerk waarin ze elkaar, ook

buiten de colleges, opzoeken en samen leren en ontwikkelen. Zo ziet de opleiding dat studenten bijvoorbeeld feedback van elkaar vragen op lesopzetten.

Een andere verandering die, naar aanleiding van panelgesprekken met studenten, is doorgevoerd, is meer aandacht voor vakdidactische toepassingen van het vakinhoudelijk aanbod. Zo geven studenten nu in twee inhoudelijke vakken een voorbeeldles aan elkaar waarbij ze elkaar feedback geven en moeten zij feedback van schoolcollega's vragen op een lesontwerp. Hiermee is er vanuit de opleiding beter zicht op het functioneren van de studenten als leraar. Het panel moedigt de opleiding aan dit soort initiatieven uit te breiden en hiermee nog verder versterkt zicht te krijgen op hoe de studenten functioneren op hun school.

De instroom van studenten die niet de bachelor lerarenopleiding van NHL Stenden hebben gevolgd, groeit. Hiernaast wordt er aan alle studenten duidelijker gecommuniceerd over de mogelijkheid van alternatieve routes. Het aantal validaties, leerwegaafhankelijke toetsen en maattrajecten neemt hiermee toe. Het panel heeft bewondering voor de oplossingen die de opleiding heeft gekozen ten bate van de flexibiliteit met een docententeam van maar twee vaste docenten. Het rooster is bijvoorbeeld zo opgesteld, dat de vakken in jaar een en twee maar eenmaal per twee jaar worden aangeboden, maar wel door studenten van beide jaren gevolgd kunnen worden (het carouselrooster). Er wordt steeds meer gebruik gemaakt van digitale middelen en Teams in de begeleiding van studenten. Studenten vertellen het panel gebruik te maken de flexibele opzet van vakken en dat er inderdaad steeds meer studenten zijn die onderdelen valideren. Zij geven aan dat het hiernaast altijd mogelijk is om individuele leerwensen uit te voeren en dat er veel aandacht voor hen als persoon is. Het panel stelt dit zeer op prijs.

De opleiding signaleert een toename in langstudeerders. Een van de redenen hiervoor lijkt het beslag dat het onderzoek in Onderzoekend vermogen legt op de studenten. Hiertoe is de opleiding een pilot gestart. Studenten voeren een meer praktijkgerichte aanpak van het onderzoek uit op waarbij er meer aandacht is voor het testen en evalueren van een ontwerp in aansluiting de praktijk dan op het 'technisch' onderzoek doen. De leeruitkomst, beoordelingscriteria en rubric zijn hierbij ongewijzigd. Deze pilot kan input opleveren voor het herontwerp van Onderzoekend vermogen bij alle opleidingen.

Master Leraar Wiskunde

Ontwikkelingen programma

Vanaf september 2023 loopt de pilot waarbij deel van het curriculum in samenwerking met de lerarenopleiding wiskunde van de RUG wordt aangeboden aan studenten van RUG en NHL Stenden tezamen. Doel is meer mogelijkheden tot interactie voor de studenten te bieden en om te verkennen of het samenvoegen van de twee groepen leidt tot een efficiëntere organisatie met behoud van onderwijskwaliteit. De organisatie van o.a. administratie en (examen)commissies blijft gescheiden. Er zijn diverse evaluaties van de pilot: als de opbrengsten na twee jaar positief zijn, zal de pilot worden uitgebreid naar meer Master Lerarenopleidingen.

De studenten volgen in totaal voor 25 EC gemeenschappelijk onderwijs: 10 EC aan vakdidactische onderdelen, 5 EC Pedagogiek, 5 EC voor een keuzeonderdeel Professional in de school en 5 EC binnen de module Onderzoekend Vermogen. Het onderwijs binnen deze 25 EC wordt door vakdidactici en pedagogen van zowel HNL Stenden en de RUG verzorgd: zo geven

docenten van de partners de eerste module, vakdidactiek 1, gezamenlijk. Roosters en het programma zijn enigszins aangepast om de gezamenlijke lessen mogelijk te maken. De borging qua toetsing en niveau berust voor studenten bij de eigen desbetreffende examencommissie. Het panel vindt het zowel voor de studenten als docenten een waardevolle pilot.

Het panel heeft zeer gedreven studenten en alumni mogen ontmoeten, die de opleiding zeer waarderen. Ook bij de opleiding Wiskunde is er een meer gevarieerde instroom van studenten. Hiernaast halen meer studenten Wiskunde een tweede bevoegdheid en kiezen zij daarom voor een flexibeler inrichting van hun studie. De opleiding speelt hierop in door veel gebruik te maken van onder andere opgenomen collegereeksen en andere uitgebreide informatie in de online leeromgeving. Daarnaast is er meer gebruik van de *flipped classroom*, waar studenten vooraf de theorie krijgen aangeboden. Studenten zijn tevreden over deze initiatieven die het mogelijk maken zelf de studie en hun aanwezigheid te plannen.

Het keuzeonderdeel Wiskunde D is vervangen door Wiskunde in context, waar studenten kijken naar hoe wiskunde kan helpen bij het oplossen van interdisciplinaire/complexere vraagstukken, het gebruik van wiskunde in de beroepspraktijk en het schoolvak NLT. Onderzoekende houding en samen leren staan hierbij centraal. Het panel waardeert deze opzet en de andere mooie vakoverstijgende initiatieven van de docenten (zie Docenten algemeen).

Bij de modules vakdidactiek is aandacht voor het wiskundig redeneren (bijvoorbeeld door op een didactisch verantwoorde wijze opgaven uit te werken voor leerlingen en les aan elkaar geven) en er is nu in vakdidactiek 2 meer aandacht voor ontwerp opdrachten voor lessen op de eigen school op basis van DBE. Het panel vindt dit een goede ontwikkeling en adviseert de opleiding voldoende aandacht te blijven schenken aan het begeleiden en analyseren van het leerlingdenken met hun misconcepties en de vakinhoudelijke leerdoelen versterkt vakdidactisch te benaderen.

De docenten ontwikkelen zich, naast de deelname en bijdragen aan congressen, door zelf onderzoek te doen en dit te delen met collega's en studenten. Zo is een docent betrokken bij een NRO-onderzoeksproject Teaching through Problemsolving. Het panel vindt het uitvoeren van eigen onderzoek een waardevolle stap en moedigt het docententeam aan om deelname aan onderzoek voort te zetten en uit te breiden.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De Master Lerarenopleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. Het toetsbeleid van de opleidingen is goed opgezet. De leeruitkomsten staan voor studenten duidelijk beschreven met de (mogelijke) toetsing en de verbinding met de kennisbases. De Master Lerarenopleidingen hebben ten aanzien van het flexibele concept met name de praktijk van deelvalidaties verder uitgewerkt en vaker toegepast. Studenten tonen hier een leeruitkomst aan door een combinatie van het bewijzen van eerder verworven kennis en een toets. De leeruitkomst van het onderdeel Pedagogiek in de bovenbouw kan niet gevalideerd worden. In dit onderdeel is een belangrijke verbinding met de lespraktijk in de bovenbouw van de studenten en hier tonen studenten de beroepsrol van pedagoog op eindniveau aan.

Het functioneren in hun eigen lespraktijk wordt op diverse manieren betrokken in de beoordeling van de studenten: het panel doet de aanbeveling om een visie op te stellen waarin wordt onderbouwd waarom er wel/geen (online) lesbezoek bij de studenten plaatsvindt door de opleidingen en waarin beschreven wordt wat er gebeurt bij de opleidingen om het functioneren en de lesvaardigheid van de studenten in de eerstegraads lespraktijk te beoordelen.

De beoordelingssystematiek van de generieke modules op eindniveau is op een aantal punten aangescherpt, waarbij het panel in de vernieuwde rubric voor Onderzoekend vermogen een verbetering ziet. De onderliggende systematiek van beoordeling is niet gewijzigd, waarvoor de opleidingen een duidelijke onderbouwing hebben gegeven aan het panel.

Studenten zijn tevreden over de formatieve en summatieve toetsing op de Master Lerarenopleidingen. De opleidingen willen bewegen naar een feedbackcultuur waarvan diverse opleidingen al mooie voorbeelden hebben opgenomen in hun (toets)programma's.

De borging van de toetskwaliteit is goed opgezet met een mix van instrumenten zoals een verscherpte en duidelijk gearchiveerde uitwerking van het vierogenprincipe, kalibratie door en tussen docententeams. De jaarlijkse peerreviewcyclus van het Landelijk Overleg Vakmasters per opleiding is hier een belangrijk onderdeel van. Alle opleidingen nemen hieraan deel en benutten de reviews met aanscherpingen van leeruitkomsten en rubrics. Tot slot is er een proactieve examencommissie, die duidelijk in control is door onder andere de borgingsprocedures waarbij alle eindwerken en generieke onderdelen de afgelopen jaren zijn geëvalueerd. Daarnaast voert de examencommissie extra steekproeven uit wanneer daartoe aanleiding is, bijvoorbeeld bij een opvallend hoog of laag toetsresultaat.

Onderbouwing

Ontwikkelingen toetsbeleid

In het toetsbeleid, dat jaarlijks wordt herzien, zijn geen grote wijzigingen doorgevoerd. Het panel concludeert dat het toetsgebouw duidelijk is opgebouwd. Per module van 15 EC zijn er maximaal

drie aan te tonen leeruitkomsten, zie ook bijlage 3. Per opleiding zijn in de *Onderwijsbeschrijving* de moduledoelen duidelijk uitgewerkt met de leeruitkomst, (voorgestelde) opdracht of toets en een verwijzing naar de kennisbases. Studenten kunnen op drie manieren een leeruitkomst, gekoppeld aan een module(onderdeel), aantonen:

- 1) door het afleggen van een toets conform het leerplanschema uit het toetsbeleid;
- 2) door het afleggen van een toets waarbij de student zelf de invulling aandraagt;
- 3) door het overleggen van bewijsstukken vanuit eerdere opleidingen, werkervaring of op basis van informeel leren (validering) (*Stand van zaken notitie*).

Uit de gesprekken blijkt dat studenten vooral voor de eerste en laatste optie kiezen. Als studenten een leeruitkomst (gedeeltelijk) willen valideren, dan nemen de studenten contact op met de kerndocent van de opleiding. De docent beoordeelt het dossier van de student, beslist welk deel van de leeruitkomst in aanmerking komt voor validering en beslist zo nodig hoe het andere deel van de leeruitkomst aangetoond kan worden. Dit kan bijvoorbeeld door een deel van een toets te maken. Vervolgens worden het dossier en het voorstel aan de examencommissie ter goedkeuring voorgelegd. Voor deelvalidatie heeft de examencommissie recent een toelichting op de procedure voor studenten en examinatoren opgesteld.

Een voorbeeld van een deelvalidatie van de opleiding Engels: de leeruitkomst Poetry wordt onder andere getoetst in een portfolio. Als een student het onderwerp Poetry al in bijvoorbeeld een eerder ontworpen lessenserie heeft verwerkt, dan kan een (deel)validering worden aangevraagd. Na goedkeuring wordt de desbetreffende lessenserie gearhiveerd naast het reguliere portfolio en is dus altijd inzichtelijk voor een borgingsprocedure.

Naar aanleiding van het voorgaande visitatierapport hebben de Master Lerarenopleidingen besproken of het wenselijk is dat het onderdeel Pedagogiek in de bovenbouw gevalideerd kan worden door studenten. Hier is van afgezien, omdat hier de nieuwe bekwaamheidseis ten aanzien van Pedagogiek wordt afgetoetst op eindniveau. Tevens is hier een expliciete en belangrijke verbinding met de scholen waar de studenten werken en hun functioneren aldaar. Wel wordt er in de begeleiding en toetsing ingespeeld op het startniveau van de individuele student en kunnen studenten eerder gemaakt materiaal inbrengen. Het panel ondersteunt het voornemen van de opleiding om de mogelijkheid tot validatie in de toekomst wellicht nogmaals te heroverwegen, maar begrijpt ook de afwegingen om validatie niet toe te staan.

Bij alle Master Lerarenopleidingen wordt de lespraktijk van de studenten regelmatig betrokken in de toetsing. Regelmatig en met name in de vakdidactische modules en opdrachten, werken studenten vraagstukken in en van de praktijk uit (zoals lesson study, lesontwerpen, feedback van *critical friends*). Mede hierdoor hebben de examinatoren volgens het panel toereikend zicht op de wijze waarop de studenten functioneren in de dagelijkse lespraktijk en hoe zij zich ontwikkelen in bijvoorbeeld hun eigen lesopzet en toetsen. Bij de meeste opleidingen is er geen (online/video) lesbezoek en wordt leidinggevenden en collega's van de studenten niet gevraagd de studenten (formatief) te beoordelen. Het panel heeft hiervoor diverse verantwoordingen gekregen en in de *Stand van zaken notitie* wordt aangehaald dat er volgens de opleidingen tussen leidinggevenden en collega's en de studenten van de opleidingen andere belangen een rol spelen. Het panel concludeert dat de Master Lerarenopleidingen in hun beoordelingen van diverse studentenproducten zicht hebben op het handelen van de studenten in hun lespraktijk. Het panel doet de aanbeveling aan de opleidingen om een visie op te stellen (samen met het werkveld) waarin wordt onderbouwd waarom er wel/geen (online) lesbezoek bij de studenten plaatsvindt.

Expliciteer, onderbouw en wissel uit tussen de opleidingen op welke wijze het functioneren als leraar in de bovenbouw betrokken wordt in de toetsing en leg de argumenten achter de handelswijze formeel vast. Het panel verwacht dat een vastgelegd en meer eenduidig beeld over de wijze waarop het functioneren van studenten in de bovenbouw betrokken wordt in de toetsing verhelderend is voor studenten en stakeholders.

Studenten zijn overwegend positief over de wijze waarop ze getoetst worden. Ze vertellen het panel dat er steeds meer gebruik wordt gemaakt van formatieve evaluatie: ze geven elkaar peerfeedback en studenten krijgen tijdens het onderwijs feedback op opdrachten en concepten van de toetsuitwerking. Hierdoor behalen ze relatief weinig onvoldoendes. Ook de feedback bij en de onderbouwing op de uiteindelijke becijfering vinden zij voldoende: er is inzage in gemaakt werk en mondelinge toelichting is altijd mogelijk. Het panel sluit zich hierbij aan.

De Master Lerarenopleidingen zijn voornemens de docenten verder te professionaliseren in flexibele toetsvormen. Daarnaast wil men verder in de ontwikkeling van een toetscultuur naar een feedbackcultuur, mede op basis van het NHL-breed ingevoerde principe van Design Based Education. Bij diverse opleidingen heeft het panel mooie voorbeelden gezien van formatieve evaluatie met inzet van tussentijdse feedback van medestudenten, docenten en werkveldbegeleiders. Dit zou volgens het panel bij alle Master Lerarenopleidingen verder en formeler uitgewerkt kunnen worden. Er zijn goede voorbeelden bij bijvoorbeeld de didactische onderdelen van de opleiding Algemene Economie. Ook bij de taalopleidingen is formatieve evaluatie geformaliseerd naast de summatieve beoordeling van de taalvaardigheid. Allereerst krijgt iedere student in ieder verslag feedback op de taal, hoewel eventuele taalfouten op zichzelf niet van invloed zijn op het eindcijfer. Daarnaast kan een werkstuk dat vanwege een gebrekkige taalvaardigheid niet goed te beoordelen is, niet ontvankelijk verklaard worden. Tot slot wordt de taalvaardigheid ook summatief getoetst in aparte taalvaardigheidstoetsen.

Het panel vindt de toetsing en validatie zorgvuldig opgezet. Bij de meeste opleidingen kunnen studenten zelf een toetsdatum kiezen of kiezen uit meerdere momenten per jaar. De opties in toetsing en validatie bevorderen daadwerkelijk de flexibiliteit van het programma en panel ziet dat de examinatoren en examencommissie hier adequaat in handelen.

Ontwikkelingen in beoordeling eindniveau

Het panel gaf in 2021 mee om te bespreken of de vaardigheid Onderzoek zwaarder zou moeten wegen in de rubric bij Onderzoekend Vermogen (nu 40%). Tijdens de bezochtdag werd toegelicht dat de bekwaamheidseis onderzoekend vermogen meer omvat dan het doen van onderzoek: ook bekwaamheidseisen zoals communiceren en reflecteren zijn hierbij van belang. Alumni vertelden het panel dat zij deze vaardigheden, die zij geleerd en toegepast hebben in de module Onderzoekend vermogen, nog regelmatig inzetten in hun werkpraktijk. De scholen verwachten dat zij voortrekkers zijn met een voorbeeldfunctie in het uitzoeken van en reflecteren op inrichting van de onderwijspraktijk en de theoretische basis hiervoor. Vervolgens nemen de alumni hun collega's mee in oplossingen en nieuwe richtingen. Het panel waardeert de tevredenheid van de studenten en alumni en begrijpt dat de beoordeling ongewijzigd is gelaten.

In de beoordeling van het studentenwerk bij Onderzoekend vermogen wordt sinds 2023-2024 gebruik gemaakt van een single point rubric waarbij studenten alleen de beoordeling 'onvoldoende/voldoende/goed' krijgen bij de individuele indicatoren in de rubric. De becijfering

ontvangen de studenten op de overkoepelende domeinen (onderzoekend (40%), samen lerend (20%), communicerend (10%) en reflecterend (30%)), waar examinatoren per domein een toelichting geven op het cijfer. Deze wijziging wordt door het panel ondersteund. Bij de door het panel ingeziene dossiers kregen studenten nog een becijfering per indicator, met daarnaast (afwijkende) cijfers per domein. De cijfers op de deelindicatoren leidde bij studenten (en het panel) tot onduidelijkheid in de totstandkoming van het eindcijfer, mede omdat de narratieve onderbouwing van de becijfering door examinatoren soms beperkt was. Bij de opleidingen Fries en Nederlands viel het de panelleden op dat hier juist al veel narratieve feedback werd gegeven op de eindwerken.

De rubric van Pedagogiek in de bovenbouw is geactualiseerd. Bij de beoordelingen van Pedagogiek in de bovenbouw wordt sinds vorig collegejaar gebruik gemaakt van een cijferschaal in plaats van o/v/g/u omdat de overige modules ook met een cijfer worden beoordeeld, op verzoek van docenten om meer onderscheid te kunnen maken en op verzoek van studenten, die een 8 of hoger nodig hebben voor een 'cum laude' aantekening. Het panel vindt dit een logische stap maar adviseert om te blijven evalueren wat passend is in de rubric en in de becijfering aan de hand van de ervaringen dit collegejaar.

Borging kwaliteit toetsing en beoordeling

De opzet van de borging van de toetskwaliteit en beoordeling is niet veranderd ten opzichte van de situatie ten tijde van de visitatie in 2021. Alle Master Lerarenopleidingen nemen actief deel aan de landelijke peerreviews vanuit het LOVM: het is een belangrijk onderdeel in hun kwaliteitscyclus en regelmatig worden aan de hand van de opmerkingen tijdens reviews onderdelen van rubrics en toetsen aangepast.

Het panel constateert dat er veel aandacht is voor kalibratie. De docenten kalibreren binnen hun (soms kleine) opleidingsteams maar er zijn ook regelmatig opleidingsoverstijgende kalibraties: alle taalopleidingen kalibreren binnen de taalsectie overstijgend. De beoordeling ligt dan bij de 'eigen docent', maar ter kalibratie kijken docenten van een ander taalteam mee. Hiernaast is er een jaarlijkse opleidingsoverstijgende kalibratie rondom de werken in de module Onderzoekend vermogen.

Mede naar aanleiding van een observatie uit het voorgaande visitatierapport is de uitwerking van het vierogenprincipe bij de Master Lerarenopleidingen onder de aandacht gebracht van de docententeams. Toetsen worden door twee opleiders geconstrueerd. Bij twijfel over beoordelingen wordt een tweede en zo nodig een derde examinerator ingeschakeld. Studentenwerk uit Onderzoekend vermogen wordt door twee examinatoren beoordeeld en bij keuzeonderdelen van Professional in de school wordt een vakdidacticus als tweede (soms tussentijdse) beoordelaar ingeschakeld. De examencommissie heeft er volgens het panel toereikend op toegezien dat het vierogenprincipe bij Onderzoekend vermogen nu correct verwerkt en gearhiveerd wordt, hetgeen een aandachtspunt was uit de voorgaande visitatie.

Het panel heeft een enthousiaste en trotse examencommissie mogen ontmoeten die overtuigend in control is. De opzet van de flexibilisering was nieuw voor de commissie, en gaf eerst een zeker spanningsveld tussen flexibilisering enerzijds en betrouwbaarheid anderzijds. De laatste jaren heeft de examencommissie alle onderdelen en modules aan de hand van een duidelijke borgingsprocedure beoordeeld en zo nodig adviezen uitgebracht naar aanleiding van de

bevindingen. Daarbij heeft de commissie regelmatig onderling gekalibreerd. De examencommissie ziet volgens het panel verder duidelijk toe op professionalisering van docenten en er is een goed contact met de docententeams, waarbij de commissie wel helder de borgende rol bewaakt.

Master Leraar Duits

Ontwikkelingen toetspraktijk en beoordelingen

Sinds de vorige visitatie heeft de master Leraar Duits alle leeruitkomsten en rubrics in detail besproken. Hierbij is, in vervolg op het advies van het panel uit 2021, specifiek aandacht besteed aan de vakdidactische literatuur. Concreet heeft de opleiding geborgd dat vakdidactische literatuur in iedere rubric van de opleiding aan bod komt en dat de student daarmee ook het gewenste masterniveau en de gewenste reflectievaardigheden aantoont. Daarnaast heeft de opleiding master leraar Duits naar een transparantere toetsing toegewerkt. Dit heeft ertoe geleid dat de toetsen nu meer dan voorheen aansluiten bij de hogere niveaus van leren volgens de taxonomie van Bloom en dat alle vaktoetsen nu open-boek-toetsen zijn.

Een goed voorbeeld van de aanpassingen zijn volgens het panel te vinden binnen de, ook al onder standaard 2 genoemde, leeruitkomst Film. In de bijbehorende rubric is te zien dat studenten verbeterpunten van hun ontwikkelde lessen gebaseerd op vakdidactische literatuur benoemen.

Het panel waardeert de aanpassingen die de opleiding in de toetsing heeft gedaan. Zij herkent de ontwikkelingen van een toetscultuur naar een leercultuur duidelijk terug in de aanpassingen die de opleiding heeft gedaan. Zo ontwikkelen de studenten bij de verschillende modules lessen en voeren deze uit, maken filmopnames van deze lessen en reflecteren daarop. Zo krijgen zij veel formatieve feedback op hun functioneren in de praktijk. Taalvaardigheid wordt gedurende de leerroute van de student formatief beoordeeld om studenten naar het juiste taalniveau te brengen, ongeacht de route die de studenten volgen. Het eindniveau (C2) is geborgd in een aparte leeruitkomst die aangetoond dient te worden door het behalen van het Goethe-examen C2.

Master Leraar Engels

Ontwikkelingen toetspraktijk en beoordelingen

De opleiding master Leraar Engels heeft sinds de vorige visitatie geen grote aanpassingen gedaan. Wel heeft zij, in vervolg op de aanbeveling van het panel uit 2021, aandacht besteed aan de onderbouwing van de beoordelingen. Dit doen de docenten vooral mondeling, hetgeen gewaardeerd wordt door de studenten, zo blijkt uit de studentevaluaties. Om een uniforme beoordeling te garanderen, nemen de beoordelaars aan het begin van iedere beoordelingsronde deel aan een kalibratiesessie waarin gezamenlijk het werk van een willekeurige student beoordeeld wordt.

Het panel waardeert de wijze waarop de opleiding werkt aan de taalvaardigheid. De studenten studeren af met een aangetoonde (getoetste) taalvaardigheid op C2-niveau. Bij het intakegesprek (dat in het Engels gevoerd wordt) wordt gekeken of de student dit kan valideren of dat hij een taaltoets moet afleggen. Zoals al hierboven is toegelicht, krijgt de student gedurende

zijn studie op verschillende momenten geïntegreerd in de modules en op verschillende manieren formatieve en summatieve feedback op zijn taalvaardigheid.

Ook de opleiding master Leraar Engels heeft de laatste jaren duidelijk zichtbaar aandacht besteed aan de ontwikkelingen naar een leercultuur. Dit is met name goed te zien in het reeds bij standaard 2 beschreven werken met 'critical friends'. Het panel is van mening dat de opleiding de formatieve feedback vanuit de praktijk goed ingebed en geborgd heeft in de opleiding en geeft de opleiding hier een compliment voor.

Op de bezochtdag bleek uit het gesprek met studenten dat de docenten de beoordelingen niet altijd binnen de gestelde termijn afgerond hebben. Het panel vraagt de opleiding hier aandacht voor te hebben.

Master Leraar Fries

Ontwikkelingen toetspraktijk en beoordelingen

De opleiding Fries heeft sinds de vorige visitatie geen grote aanpassingen op het gebied van toetsing gedaan. Wel volgt de opleiding de pdca-cyclus waarbij gekeken wordt naar een goede aansluiting tussen de leeruitkomsten, leeractiviteiten en toetsing. In vervolg op de vorige visitatie zijn de rubrics aangescherpt.

Ook de opleiding master leraar Fries legt, in het kader van de verschuiving van een toetscultuur naar een leercultuur en binnen het hogeschoolbrede concept Design Based Education, een grotere nadruk op het formatief handelen van de student en docent. Daarnaast is de toetsing meer gekoppeld aan de beroepspraktijk. Waren de opdrachten voorheen vooral theoretisch van aard, tegenwoordig passen de studenten meertaligheidsconcepten toe op de eigen lespraktijk. Een mooi voorbeeld hiervan is de vrije ruimte van 5 EC binnen de modules Meertaligheid in het onderwijs en Literatuur yn kontekst, waarin studenten experimenteren met werkvormen in de klas.

Master Leraar Nederlands

Ontwikkelingen toetspraktijk en beoordelingen

De opleiding heeft de laatste jaren vooral aandacht besteed aan het leerwegonafhankelijk toetsen. Hiervoor heeft de opleiding voor de docenten verschillende bijeenkomsten georganiseerd. De modules worden nu allemaal afgesloten met een opdracht waarin de student aantoont de indicatoren van de leeruitkomst te beheersen. Het gaat dan om algemene opdrachten om studenten meer te stimuleren een eigen toetsvorm te kiezen. Daarnaast heeft de opleiding naar aanleiding van de feedback die ze van collega's heeft gekregen bij de peerreview van het LOVM de rubrics aangescherpt. De veralgemenisering van de opdrachten en de aangescherpte rubrics zijn bijvoorbeeld goed te zien in de eindopdracht Taal en Communicatiewetenschap. In de opdrachtbeschrijving en de rubric is te zien dat de studenten (1) een visie op taal en taalvaardigheidsontwikkeling moeten presenteren, (2) deze moeten onderbouwen aan de hand van bestudeerde wetenschappelijke literatuur, (3) die voor collega's dusdanig moeten concretiseren dat ze die vrijwel direct moeten kunnen toepassen en (4) dit alles op een begrijpelijke, logisch gestructureerde, samenhangende, beknopte en zorgvuldige manier

moeten doen. Hoe de studenten dit doen, is aan hen. Dat kan mondeling of schriftelijk en middels een bestaand genre, een variatie daarop of een eigen ontwikkeld genre.

De nieuwe cultuur gericht op leren is ook zichtbaar in de opdrachten die studenten die de door de opleiding ontwikkelde leerroute volgen, maken voorafgaand of tijdens de colleges. In deze opdrachten kunnen ze enkele indicatoren van de leeruitkomsten aantonen. Tijdens de colleges krijgen ze expliciete docent- of peerfeedback op deze opdrachten en kunnen ze de stof nog meer eigen maken middels samenwerkend leren.

Het panel is van mening dat dit goede en passende ontwikkelingen zijn. Dat de opleiding het gestelde doel bereikt, blijkt ook uit het feit dat studenten tegenwoordig op meer verschillende manieren de leeruitkomsten aantonen dan vroeger.

Master Leraar Algemene Economie

Ontwikkelingen toetspraktijk en beoordelingen

De opleiding is sinds 2022-2023 volledig flexibel in toetsmomenten. Binnen de voorwaarden van de OER kunnen studenten een eigen keuze maken uit de schriftelijke toetsen op diverse momenten. De studenten die het panel sprak, waardeerden dit ten zeerste en het panel sluit zich daarbij aan: de zelfsturing van de studenten wordt hiermee sterk verhoogd. Zoals eerder benoemd is de combinatie van formatieve en summatieve evaluatiemomenten volgens het panel goed ingericht.

Aan de hand van de peerreviews in het LOVM zijn enkele toetsmatrijzen aangescherpt. Naar aanleiding van het voorgaande visitatierapport zijn bij de toetsmatrijzen van de inhoudelijke leeruitkomsten de specificaties van het beheersniveau 'toepassen +' ter verduidelijking verder beschreven. Hiernaast zijn in lijn met het visitatierapport de eisen in vakdidactiek 2 aan het 'leren toetsen opstellen' versterkt: de studenten moeten nu aan de hand van een toetsmatrijs tevens een tweede versie van een toets maken waardoor zij beter leren werken met matrijzen. Het panel vindt de genomen acties toereikend.

Het vierogenprincipe wordt volgens het panel goed toegepast en de hierop aanvullende kalibratiesessies binnen het docententeam versterken de borging van de toetskwaliteit.

Master Leraar Natuurkunde

Ontwikkelingen toetspraktijk en beoordelingen

Er zijn geen grote veranderingen geweest rondom toetsing. Naar aanleiding van de peerreviews zijn de rubrics van de modules Mechanica en Elektriciteit en magnetisme bijgesteld. Het panel vindt de toetsing en de beschrijvingen ervan compleet ten opzichte van de kennisbasis, waarbij de zichtbaarheid van domein 6 zou kunnen worden versterkt. De studenten vertellen het panel tevreden te zijn over de wijze waarop zij getoetst worden.

Het panel ziet dat er een goede combinatie is van vakinhoudelijk en vakdidactische elementen in de toetsing. Studenten maken bijvoorbeeld voor vakdidactiek lesproducten, die door collega's van de studenten van feedback worden voorzien en worden beoordeeld. Het panel vindt dit een

goede opzet en moedigt de opleiding aan om formatieve evaluatie, met studenten en collega's, verder uit te werken en door te voeren.

Bij de opleiding zijn vakdidactiek en de module Onderzoekend vermogen met elkaar verbonden omdat studenten pas op dat moment allemaal in de bovenbouw werkzaam zijn. Studenten moeten hier lesontwerpen maken die de basis zijn voor het voorstel van het onderzoek. De opdrachten die zij maken, komen in het portfolio voor Vakdidactiek. Op advies van de examencommissie komen er hierbij meer opdrachten voor studenten, zodat het portfolio Vakdidactiek beter te beoordelen is. Het panel vindt dit een goede stap en adviseert de opleiding de prestaties en beoordelingen van de vakdidactische bekwaamheden in toetsing en afstuderen duidelijk zichtbaar te maken.

Master Leraar Wiskunde

Ontwikkelingen toetspraktijk en beoordelingen

Voor het vak Grondslagen is de toetsing aangepast om meer de breedte van de kennisbasis te toetsen, onder ander ondersteund door een peerreview in het LOVM in november 2022. Studenten schrijven nu opdrachten over verschillende delen van de kennisbasis, die alle beoordeeld worden. Daarnaast schrijven studenten over één onderwerp een verdiepend verslag. Bij statistiek krijgt het gebruik van een grote dataset meer aandacht in de toetsing, studenten schrijven hiervoor een voorwaardelijke opdracht voorafgaand aan het tentamen.

Er is bij verschillende producten meer aandacht voor formatieve evaluatie en eigen regie: zo is er bij Vakdidactiek 2 een formeel moment halverwege de cursus waar studenten feedback krijgen op hun tussenproducten en zijn de rubrics van vakdidactiek 2 en 3 algemener (op indicator niveau) beschreven. Bij de (keuze)module Online Arrangeren is er naar aanleiding van het voorgaande visitatierapport vastgelegd dat een vakdidacticus geraadpleegd moet worden om feedback te krijgen op het tussen- of eindproduct.

Het panel vindt dit concluderend goede stappen. Zij ziet dat de huidige beoordelingsformulieren en rubrics een stimulans zijn voor de gemotiveerde studenten en goed richting geven aan het leerproces. Bij het invullen van de rubrics zouden de examinatoren kritischer mogen zijn bij het selecteren van de beoordelingcategorie: de duidelijke en correcte narratieve onderbouwingen van de examinatoren zijn soms kritischer dan het gegeven oordeel.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De Master Lerarenopleidingen **voldoen** aan de basiskwaliteit voor deze standaard. De systematiek van afstuderen is ongewijzigd: elke opleiding wijst twee (onderdelen van) modules aan als een voorbeeld van het eindniveau op vakinhoudelijk en vakdidactisch gebied. Daarnaast tonen studenten de generieke kennisbases aan in het onderdeel Pedagogiek in de bovenbouw en de module Onderzoekend vermogen.

Het panel concludeert dat studenten in alle bestudeerde dossiers voldoen aan beoogde leeruitkomsten. De studenten tonen het masterniveau aan in verbinding met de beroepspraktijk. De beoordelingen van de examinatoren van de vier als eindwerk aangewezen onderdelen zijn herkenbaar en onderbouwd. De talenstudenten schrijven hun eindwerken in de doeltaal, hetgeen het panel waardeert. Ten aanzien van (de verantwoording van) het bronnengebruik door studenten zijn aanscherpingen mogelijk.

Alumni zijn tevreden over hun opleiding en de aansluiting met hun werkzaamheden: zij hebben door het afronden van de opleidingen stappen gemaakt in hun loopbaan en zijn 'voortrekkers' binnen hun scholen.

Onderbouwing

Ontwikkelingen in de opzet van het afstuderen

Alle studenten tonen in leeruitkomsten de bekwaamheden op eindniveau aan met vier eindwerken, dit is ongewijzigd ten opzichte van 2021. Alle Master Lerarenopleidingen hebben twee (onderdelen van) modules van minimaal 5 EC aangewezen als kenmerkend voor het vakinhoudelijke en vakdidactische opleidingsgebied. Daarnaast zijn de eindwerken van Pedagogiek in de bovenbouw (5 EC) en Onderzoekend vermogen (15 EC) onderdeel van het afstuderen. Voor de laatste twee modules geldt dat de student zelf moet zorgen voor een werkplek in het eerstegraads gebied. Werkt de student alleen in de onderbouw, kan hij niet starten met deze twee (generieke) modules. Voor Onderzoekend vermogen geldt dat studenten een presentatie moeten houden op hun eigen school en/of een relevant congres. Op deze manier delen ze de opgedane inzichten met vakcollega's en experts.

De studenten worden in de module Onderzoekend vermogen mede begeleid en beoordeeld door hun vakinhoudelijke/didactische docenten. De rubrics van de onderdelen zijn aangescherpt, er zijn geen grote wijzigingen in opzet van de toetsing of het onderwijs geweest. Het panel concludeert dat studenten met de werken in hun afstudeerdossiers de rollen van vakinhoudelijke, vakdidactische, pedagogische en onderzoekende professional in het eerstegraadsgebied kunnen aantonen.

Producten van afgestudeerde studenten

Aan de hand van geanonimiseerde lijsten van afgestudeerden van de twee voorgaande collegejaren van de Master Lerarenopleidingen is er een selectie gemaakt van acht afstudeerdossiers per opleiding. Waar dat mogelijk was, is hierbij rekening gehouden met een weerspiegeling van de becijfering van de eindwerken. Voor de opleiding Fries waren twee dossiers beschikbaar, waarvan één uit het studiejaar 2020 – 2021. Voor Natuurkunde is één aanvullend dossier uit 2020 – 2021 aangeleverd en voor Duits twee aanvullende dossiers. Deze einddossiers zijn niet bestudeerd in de visitatie in 2021.

Het panel constateert dat alle gemaakte eindwerken en het totaal van deze werken van voldoende niveau zijn en passen bij het domein van de opleiding en de beroepsrollen van een eerstegraadsleraar. De studenten hebben in hun eindwerken aangetoond dat zij beschikken over de bekwaamheden op het masterniveau. De relevante kennisbases worden door de eindwerken gedekt.

Ten aanzien van de studentenwerken van Pedagogiek in de bovenbouw wil het panel de opleiding meegeven de omvang van de werken te evalueren. Sommige werken zijn omvangrijker dan is toegestaan, waarbij de ruimte die de studenten nemen over het algemeen wel bijdraagt aan de totale kwaliteit. Aan de andere kant worden regelmatig wel erg veel bijlagen toegevoegd, die niet in alle gevallen bijdragen aan de lopende tekst.

Het panel merkt op dat er in literatuurlijsten af en toe bronnen staan die niet in de lopende tekst vermeld staan en vraagt de Master Lerarenopleidingen hier aandacht aan te besteden. De beoordelingsindicator ten aanzien van de APA-eisen is een mogelijkheid voor de studenten om van voldoende naar goed te komen: het panel geeft de overweging mee om correct APA-gebruik in te zetten als ontvankelijkheidseis. De eisen aan de kwantiteit van de (internationale) literatuur zijn versterkt, het panel moedigt de Master Lerarenopleidingen aan hierbij ook de kwaliteit van gebruikte literatuur niet uit het oog te verliezen.

De beoordelingen vindt het panel zonder uitzondering passend en navolgbaar. Het nieuwe beoordelingsformulier voor Onderzoekend vermogen, waar examinatoren meer narratieve onderbouwing zullen geven op de beoordeling, is hierbij volgens het panel een aanvullende versterking.

De panelleden voor de masters leraren Duits, Engels en Fries waren bijzonder gecharmeerd van het feit dat de eindwerken in de doeltaal geschreven zijn. Daarnaast waardeert het panel dat het in de bestudeerde werken duidelijk zichtbaar is dat de studenten wetenschappelijke inzichten op een goede manier naar de werkpraktijk gebracht hebben.

Bij Algemene Economie is het panel onder de indruk van het vakdidactische eindwerk: het betreft een zeer uitgebreide en tevens geïntegreerde activiteit waarin studenten werken aan onderzoekend vermogen, vakinhoud- en vakdidactiek en aan pedagogische uitgangspunten, aangevuld met flinke aandacht voor wederzijdse reviews en bijbehorende reflectie. Het panel constateert dat de opleiding Natuurkunde de kennisbases goed afdekt en dat de rubrics goed worden ingevuld. Het panel moedigt de opleiding aan om de formatieve evaluatie expliciet in te bedden bij de voorbeeldmatige vakken. Bij Wiskunde ziet het panel naar tevredenheid dat de kennisbases volledig aan bod komen, maar adviseert het panel om bij de voorbeeldmatige

vakken meer aandacht te schenken aan betekenis geven van de wiskundige (theoretische) onderwerpen.

Functioneren afgestudeerden (generiek)

Net als in de voorgaande visitatie zijn de alumni vol lof over de door hen gevolgde Master Lerarenopleidingen. Zij ervaren een goede aansluiting met hun werkzaamheden in hun eigen klassen en zijn gegroeid qua kennis en vakdidactische aanpak. De alumni die het panel sprak, worden gezien als 'voortrekkers' en hebben aanvullende taken gekregen. Zij zijn bijvoorbeeld sectiehoofd, kartrekker taalbeleid of betrokken bij het voorbereiden van Inspectiebezoeken. Volgens het panel een mooi teken dat de Master Lerarenopleidingen hun doel bereiken met de aangeboden programma's.

Eindoordeel over de opleiding

	Master Leraar Duits Master Leraar Engels Master Leraar Fries Master Leraar Nederlands Master Leraar Natuurkunde Master Leraar Wiskunde Master Leraar Algemene economie
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoet
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Voldoet
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoet
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoet

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. Op basis hiervan beoordeelt het visitatiepanel de kwaliteit van de bestaande hbo-master opleidingen Master Leraar Duits, Master Leraar Engels, Master Leraar Fries, Master Leraar Nederlands, Master Leraar Natuurkunde, Master Leraar Wiskunde en Master Leraar Algemene economie van NHL Stenden Hogeschool als **positief**.

Aanbevelingen

Stel een visie op (samen met het werkveld) waarin wordt onderbouwd waarom er wel/geen (online) lesbezoek bij de studenten plaatsvindt door de opleidingen. Onderbouw en expliciteer wat er gebeurt bij de opleidingen om het functioneren en de lesvaardigheid van de studenten in de eerstegraads lespraktijk te begeleiden en te beoordelen. Formaliseer deze visie en deel dit in de docententeams, met de studenten en met andere partners.

Bijlagen

1. Bezoekprogramma

Programma woensdag 6 december 2023 Visitatie Master Lerarenopleidingen NHL Stenden Hogeschool		
Tijd	Onderwerp	
9.00-9.15	Inloop	
9.15-9.30	Welkom en introductie door teamleider	
9.30-10.15	Gesprek met werkveldvertegenwoordiging + alumni	
10.15-10.30	Pauze/overleg panel	
10.30-11.15	Gesprek examencommissie	
11.15-11.30	Pauze/overleg panel	
11.30-12.15	Pitch generieke onderdelen in de Master Lerarenopleidingen: <ul style="list-style-type: none"> - Onderzoekend vermogen - Pedagogiek in de bovenbouw - Professional in de school + gesprek <i>Alle panelleden aanwezig dus ook vak-referenten</i>	
12.15-13.15	Lunchpauze/overleg panel	
13.15-14.30	Presentaties van de opleidingen door docenten in deelclusters + gesprek	
	Deelcluster Talen (Duits, Engels, Fries en Nederlands)	Deelcluster Exact (Algemene Economie, Natuurkunde en Wiskunde)
14.30-14.45	Pauze/overleg panel	
14:45-15:30	Gesprek met studenten in deelclusters	
	Deelcluster Talen (Duits, Engels, Fries en Nederlands)	Deelcluster Exact (Algemene Economie, Natuurkunde en Wiskunde)
15.30-15:45	Pauze/overleg panel	
15:45-16:15	<i>Gesprek management met kernpanel (optioneel)</i>	
16:15-17.15	Overleg volledige panel	
16:45 of 17:15	Terugkoppeling vanuit het panel	

2. Bestudeerde documenten

Situatieschets

Nr.	Informatie	Document
01	Onderwijsbeleid NHL Stenden	Strategisch onderwijsbeleid NHL Stenden 2019-2024
02	Onderwijsontwerp en kaders flexibel onderwijs NHL Stenden	Flexgids 2018
03	Tussenevaluatie Flexibel Onderwijs NHL Stenden	Lang Leve Ontwikkelen – soms rewind, soms on hold, soms fast forward (NHL Stenden)
04	Visitatie 2021- Zelfevaluatie rapport 2021	Zelfevaluatie rapportage NHL Stenden 2021
05	Visitatie 2021- visitatierapport NQA	Flexibele deeltijd Master Lerarenopleidingen Beperkte opleidingsbeoordeling flexibele deeltijdopleidingen – visitatierapport NQA
06	Visie en uitwerking Master Lerarenopleidingen	Opleidingsdocument 2023-2024 Master Lerarenopleidingen
07	Visie en uitwerking Master Lerarenopleidingen	Jaarplan 2023 Master Lerarenopleidingen
08	Pilot wiskunde NHL Stenden – RUG	Projectplan Pilot Wiskunde NHL Stenden – RUG (Noordelijke Educatieve Alliantie)
09	Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM)	Preambule LOVM

Standaard 1: beoogde leerresultaten

Nr.	Informatie	Document
Folder	Leeruitkomsten Master Lerarenopleidingen NHL Stenden	Onderwijsbeschrijvingen per opleiding 2023-2024 (moduleboekjes)
10	Landelijk vastgestelde eindkwalificaties	Beroepsprofiel 2022-2026
Folder	Landelijke vastgestelde eindkwalificaties	Generieke en vakspecifieke kennisbases
11	Landelijke vastgestelde eindkwalificaties	Beroepseisen leraar vho

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Nr.	Informatie	Document
12	Toelatingsprocedure	Toelatingsprocedure Master Lerarenopleidingen
Folder	Beschrijving studieopbouw	Studentenstatuten 2023-2024
13	Kwalificaties van personeel	Overzicht ingezet personeel 2023-2024
Folder	Opleidingscommissie	Verslagen Opleidingscommissie 2021-2022 en 2022-2023

Standaard 3: Toetsing

Nr.	Informatie	Document
14	Toetsbeleidsplan	Toetsbeleidsplan Master Lerarenopleidingen 2020-2024
Folder	Bevindingen examencommissie	Jaarverslagen examencommissie 2021-2022 en 2022-2023
15	Validering en deelvalidering	Protocol validering en Toelichting deelvalidering
09	Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM)	Preambule LOVM

Per opleiding

Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten

Nr.	Informatie	Document
Folder Eindwerken	Gerealiseerde leerresultaten	Overzicht studenten behaalde eindwerken 2021-2023 (steekproef)
Folder Eindwerken	Gerealiseerde leerresultaten	Set eindwerken per opleiding
16	Eindestudie-evaluaties	Uitwerking ESE 2022
Folder	Panelgesprekken	Verslagen panelgesprekken 2022-2023
17	Verslag Veldadviesraad	Verslag Veldadviesraad 2022-2023
18	Kwaliteitsbeleid	Kwaliteitsbeleid Master Lerarenopleidingen 2020-2024
19	Afstudeerhandleiding Onderzoekend Vermogen	Afstudeerhandleiding Onderzoekend Vermogen 2023-2024

Van elke opleiding (behalve Fries) zijn acht einddossiers geselecteerd uit een groslijst van afgestudeerden 2021 – 2022 en 2022 – 2023. Daar waar er keuze was, is in de selectie een weerspiegeling gekozen van de becijfering van de onderdelen van het afstuderen. Voor de opleiding Fries waren twee dossiers beschikbaar, waarvan één uit het studiejaar 2020 – 2021. Voor Natuurkunde is één aanvullend dossier uit 2020 – 2021 aangeleverd en voor Duits twee aanvullende dossiers. Deze einddossiers zijn niet bestudeerd in de visitatie in 2021.

Van alle opleiding heeft het panel meerdere toetsen bestudeerd die niet zijn aangemerkt als eindwerken. Deze toetsdossiers omvatten de omschrijving van de leeruitkomst, de toetsopdracht en een studentenuitwerking met beoordeling en waar relevant de standaarduitwerking.

3. Curricula

Master Leraar Duits

Eerste jaar	Tweede jaar	Derde jaar
Film	Landeskunde 1	Lehr- und Lernforschung
Begegnungsseminar	Grammatik und Orthografie	Goethe Institut C2-Prüfung
Sprachgeschichte	Epik	Professional in de school: pedagogiek in de bovenbouw
Drama	Landeskunde 2	Onderzoekend vermogen
Moderne Linguïstiek	Lyrik	
Professional in de school (keuze 1)	Professional in de school (keuze 2)	

Master Leraar Engels

Eerste jaar	Tweede jaar	Derde jaar
Cultural Affairs	Discourse Analysis	History of Culture
Poetry	Drama	Literature@school
Reading Revisited	Englishes	Professional in de school: pedagogiek in de bovenbouw
Applied Linguistics	Novel B	Onderzoekend vermogen
Novel A	Writing	
Professional in de school (keuze 1)	Professional in de school (keuze 2)	

Master Leraar Fries

Eerste jaar	Tweede jaar	Derde jaar
Frysk als minderheidstaal	Literatuer yn kontekst	Meartalich ûnderwiis
Taalfaerdigens		Professional in de school: pedagogiek in de bovenbouw
Meartalichheid ûnderwiis	Meartalich ûnderwiis	Onderzoekend vermogen
Professional in de school (keuze 1)	Professional in de school (keuze 2)	

Master Leraar Nederlands

Eerste jaar	Tweede jaar	Derde jaar
Taalanalyse	Taalgeschiedenis	Argumentatieanalyse en retorica
Academisch lezen en schrijven	Didactiek Letterkunde	Didactiek mondelinge taalvaardigheid
Taalvaardigheidsonderwijs	Literatuurgeschiedenis I	Professional in de school: pedagogiek in de bovenbouw
Lees- en schrijfvaardigheidsdidactiek	Literatuurgeschiedenis II	Onderzoekend vermogen
Moderne letterkunde	Taal- en communicatiewetenschap	
Professional in de school (keuze 1)	Professional in de school (keuze 2)	

Master Leraar Algemene Economie

Eerste jaar	Tweede jaar	Derde jaar
Macro-economie 1	Micro-economie	Geschiedenis en methode van de economie
Wiskunde	Internationale economie	Overheidsfinanciën
Macro-economie 2	Micro-economie 2	Professional in de school: pedagogiek in de bovenbouw
Geldwezen	Vakdidactiek 2	Onderzoekend vermogen
Vakdidactiek 1	Vakdidactiek 3	
Professional in de school (keuze 1)	Professional in de school (keuze 2)	

Master Leraar Natuurkunde

Eerste jaar	Tweede jaar	Derde jaar
Mechanica	Elektriciteit en magnetisme	Vakdidactiek
Capita Selecta	Capita Selecta	Professional in de school: pedagogiek in de bovenbouw
Vakdidactiek		Onderzoekend vermogen
Professional in de school (keuze 1)	Professional in de school (keuze 2)	

Master Leraar Wiskunde

Eerste jaar	Tweede jaar	Derde jaar
Getaltheorie	Lineaire Algebra	Dynamische systemen
Vakdidactiek 1	Vakdidactiek 2	Vakdidactiek 3
Analyse	Wetenschappelijke grondslagen	Professional in de school: pedagogiek in de bovenbouw
Integraalrekening	Algebra en meetkunde	Onderzoekend vermogen
Statistiek	Grafentheorie	
Professional in de school (keuze 1)	Professional in de school (keuze 2)	